CATALUNYA

REVISTA SETMANAL

Muntaner, núm. 22. ◆ Número solt, 25 cts; - l'any 10 ptes.; trim. 3 ptes. - Estranger, 15 ptes. l'any.

Any VIII — Barcelona 7 Febrer de 1914 — Núm. 327

PERTENECE A LA BIBLIOTECA DEL ATENEO BARCELONES

SUMARI

L'ideal republicà i Catalunya.
«Els Segadors», per MIQUEL FERRÁ.
Glosant a Maragall, *A Emilio Vallés,* per R. RUCABADO.
La poesía, art d'eliminació, per CARLES DE MONTGOI.
Vides, per JOSEP LLEONART. (*Continuació*).
D'Art. - Comentaris del moment, per MARTÍ CASANOVAS.
Dels Proverbis, per JOAN ALCOVER.
Wagner entre nosaltres, per J. FORNELL.
Càntic, per JAUME PAHISSA.
Pàgines d'hospitalitat.-Juan Ruiz, un amigo y un libro, per JOAQUIN MONTANER.
La nostra actuació i l'Auditorium. *Discurs llegit per l'Adrià Gual en el banquet amb que fou obsequiat pels seus amics. (24 Gener 1914).* (Acabament).

De la premsa

La Sagrada Familia, per J. MARTÍ MATLLEU.
Ideas i acción. - ¿Qué han de leer los niños? per DAIMON.
El missatge dels presidents.

Acaba de sortir

AUQUES I VENTALLS

per JOSEP CARNER

Preu: 5 pessetes

Dipòsit: Lluis Gili, Claris, 82

L'ideal republicà i Catalunya

L' actualitat política és el pacte de l'Esquerra dita Catalana amb en Lerroux.—En tot Catalunya fan solidaritat esquerrans i radicals, i a darrera hora és possible que vagin també plegats a Barcelona; no tindría rès d'estrany que s'anés graduant aquesta darrera nova pels incautes.

La raó declarada és que per martingales del govern i subtilitats de la Lliga, si la opinió republicana no reacciona i s'uneix, es trobarà amb un espantós desastre electoral. Es preveu la derrota d'uns ideals inèdits i ja caducs, que han amparat d'una banda l'immoralitat, el saqueig de Barcelona, i de l'altra l'incoherencia, l'esterilitat, el fratricidi. Aleshores, el remei es juntar tot això, amb un nom pompós de germanor republicana. Ço que veiem agermanar-se no són alts interessos d'esperit, desigs pregons de renovació, estrategies poderoses d'autèntics revolucionaris, sinó dugues pors de perdre unes eleccions, dos terrors de la desaparició.

La Veu de Catalunya ha demostrat, amb formidables gavelles de proves, que no existeix aquesta conspiració antirepublicana de la Lliga Regionalista i el Govern, però ja el més primari seny natural hauría pogut dir:—I una conspiració de un Govern que declareu impotent i feble, amb una entitat que no voleu que sigui sinó un caciquisme habilment organitzat, pot motivar un pànic a les files republicanes que havíem quedat que eren inexpugnables a Catalunya? i ara cal per salvar-vos tots infectar de baixesa moral i d'apostasía la meitat del Catalanisme? Confesseu, doncs, que no és cap maniobra subterrania el que temeu, sinó el vostre propi estat de minvança, de descrèdit. Confesseu que en el temps que heu estat en possessió de poder no heu sabut ajustar un ordre ni incipient, que en el temps que heu estat a l'oposició no heu sabut esmenar el vostre arcaisme i les vostres indisciplines. Confesseu que temeu que us sobti la mort perquè no teniu lligams salvadors amb la realitat de les coses.

Però la malaltía del republicanisme espanyol, que els uns heu explotada a gratscient i els altres heu posat en compte de la vitalitat del vostre catalanisme, no es guareix amb aquestes acoblances immorals, amb aquestes solidaritats sense banderes ni cants, amb aquestes germanors confessades en veu baixa, i ensejant la nota, com una vergonya. Aquestes malaltíes, precisament, no es guareixen amb la dissimulació i la conxorxa, sinó amb l'intènsificació de l'ideal que, els uns, sempre heu mentit, i els altres, us l'acabeu de vendre ignominiosament. Malauradament no sols es juga en aquest joc la vostra condició de republicans, sinó també una part del prestigi de Catalunya. Es per la llibertat i l'honor de Catalunya que'ns dolem del servatge de tot un estol que s'havía dit catalanista, subjecte avui a les orientacions polítiques d'un Oriol Martorell, i correligionari del senyor Llanza i el senyor Riera, i *elector, en nom de la República d'enemics de Catalunya,* que havíen viscut fins avui al marge de la societat. I que en aquestes eleccions haurien vist consumada la seua pèrdua, davant el triomf de les Mancomunitats que odiaren, com han odiat tot ço que era esperit català i camí de potestat per la terra que es vol recobrar.

Serà impossible una reacció de nobles elements catalanistes dintre l'Esquerra? Es que tothom creu dintre l'Esquerra, que, suposant que el partit lerrouxista representés una sinceritat republicana, s'ha de malvendre el patrimoni català; s'ha d'afollar la nostra gloria de gent lliure per posar-se sota la direcció efectiva dels republicans espanyols, cedintlos la nació per la forma de govern? Estem segurs que no. L'esperit ha fet creixe la nostra terra; que avui la terra doni sa veu a l'esperit.

"Els Segadors"

En el passat número de CATALUNYA, l'amic Bertran i Pijoan llençava l'idea de aprofitar unes festes en projecte, celebrant el triomf de la Mancomunitat, per estrenar un himne nacional català, que vingués a sustituir el cant de «Els Segadors».

Pens que aquesta idea ha de trobar pocs entusiastes, i que, si arribés a dur-se a la pràctica, suscitaría entre gent molt significada per son provat amor a Catalunya una discordia, en mig de la qual naixería l'himne novell en escasses condicions de viabilitat.

Tals com són, «Els Segadors» tenen arrels massa fondes dins el cor de molts catalanistes, per ser-ne tant facilment arrencats. I alguna virtut hi hauría en ells quan així hi arrelaren. Una virtut, amic Bertran, qui no és donada a tots els himnes premiats a un certàmen per un jurat competent... Jo no crec que per un himne nacional n'hi haja d'altre, de jurat competent, que el poble.

I la nostra gent va decidir-se per un cant, qui potser no expressarà els nostres ideals civils d'avui, qui no serà un himne a la raça i a ses passades i futures glories, però que jo no m'atreviría a dir que no sintetitzi l'esperit de Catalunya, en certa manera; perquè jo crec que sovint l'esperit d'un poble se sintetitza millor en una cançó popular (i és igual dir popular que popularitzada) sobre qualsevol tema, que en les vaguetats incolores d'un himne progressiu d'encàrreg,—que, dit sia de pas, no sé, mort En Maragall, qui hi hà aquí avui per donar-li ànima de cant nacional.

Va decidir-se per una cançó qui és la glosa de un fet concret, ni el més gloriós ni el central del nostre passat, però que jo'm guardaría de calificar-la de incongruent i anecdòtica: perquè dins ella l'anècdota amaga un símbol d'un alt valor. La guerra dels Segadors no és cap detall desproveït de significació dins la historia del nostre poble; la disort de Catalunya omple tant mateix uns quants segles d'aquélla; i no s'és resolt encara el plet de la nostra llibertat, i en habituts estranyes servades encara per molts dins casa nostra, i fins en certs defectes col·lectius que ens tira en cara justament la gent de fòra, perdura com el rastre d'un antic esclavatge.

Malgrat el nostre serè optimisme, no em sembla, doncs, tant insignificant ni tant anacrònic aquest himne que vé a cantar el dolor de quatre segles d'agonía nacional, coronat per un crit heròic, al ressó del qual s'és desvetllada Catalunya. No procedeix, doncs, llençar-lo al recó dels trastes vells amb un geste despectiu i amb paraules de blasme que, al mateix temps que donen raó a tot el que han declamat contra ell i contra nosaltres els enemics més vulgars de Catalunya, són una desautorització de tots els qui, amb la boca o amb el cor, l'han entonat sovint amb fervor patriòtic, sense cap esperit d'ofendre rès ni ningú digne de respecte.

Es que la intenció més o menys aixelebrada amb que l'hajen llençat a l'aire qualque dia quatre nois de divuit anys (tots els hem tingut), irritats per una gent qui els provocava fent un *trágala* de sos crits interessats de *¡Viva España!*, l'haurà pogut estigmatitzar fins al punt d'infondre-li un sentit per sempre més odiós? Jo en treuría, si de mí dependgués, aquest *bon cop de falç!* qui no em plau artísticament com el primitiu *seguèu arràn:* fins m'atreveixo a proposar una substitució al mestre Millet. Però, com no estigui en l'intenció d'aquell qui els canti, jo no sé veure en la lletra de «Els Segadors» una sola paraula que pugui ofendre cap poble germà. Si inclou latent una amenaça, serà contra tots els enemics, passats, presents i futurs, de Catalunya, i no sé per què la treuriem mentres en quedin... Al cap i a la fí, què diable! no els escau tant malament el tenir punxa, als himnes nacionals!

Un himne nacional, per altra banda, és com una senyera. La música i la lletra tenen per l'ún el mateix valor que els colors per l'altra, és a dir, un valor molt relatiu. L'únic essencial en ells és la virtut de inflamar el cor del poble. La finalitat de l'himne nacional és arborar l'entusiasme, nó canalitzar-lo. I aquest entusiasme, independentment de allò que digui la lletra, serà amor o odi, segons convingui al moment. I el poble, al entonar-lo en una festa de germanor, ja el cantarà amb un accent distint de quan ho faça en una bella hora d'entusiasme bèlic.

I pel que es refereix a la època en que es popularitzà aquest cant entre nosaltres, que Déu ens guardi de petrificarnos dins el passat, de voler perpetuar modalitats tranzitories del sentiment i de tot lo altre, d'eternitzar els gestos crispats dels primers esforços. Caminem de cara a l'avenir, perfeccionemnos, flexibilitzem-nos, eixamplem el nostre esperit i els nostres braços—si ens sentim prou forts—als altres pobles ibèrics i a tots els homes. Mes tot això sense rompre els vincles d'amor i de gratitut amb aquells qui, a les palpentes per entre la verge natura, ens fressaren els primers incerts camins de nostres ideals; sense maleir la santa violencia de son esforç per alçar la patria d'un llit d'ignominia.

En aquest cant de «Els Segadors», que, fins al dia en que siguem arribats al cim dels nostres destins gloriosos, ens recordarà l'hora,—hora també de gloria, malgrat son vuitcentisme—en que ens redreçàrem per empendre la pujada, jo hi veig quasi una xifra de la nostra historia.

Comença amb l'evocació trista de les grandeses passades, que il·lumina amb un agònic reflexe la llum de posta del Corpus de Sang; i acaba amb un crit de coratge lòbreg qui fà engunia: però que han sabut convertir els nostres llavis en crit de victoria i de ressorgiment.

I quín altre cant podría substituir aquest, si el poble no l'escullía amb la mateixa espontaneitat, — que solament llavores tindría igual virtut, igual riquesa d'eficacia com a himne nacional?

MIQUEL FERRÁ

Glosant a Maragall

A Emili Vallés

Un gran i misteriós goig inflama els amants quan s'acosten l'un a l'altre. Home i dòna senten que formen la unitat específica; i en l'amor de l'un hi hà, inconfessada, la satisfacció humana per posseïr en la persona de l'altre l'univers enter. L'home sense dar-se'n compte s'estima a sí mateix i estima l'univers de les coses i la dòna és per ell l'*alter ego* receptiu, per medi del qual pot aquell amor ser eficaç. Amb l'amor a la dòna participa l'home activament a la obra de la creació; per l'impuls misteriós que'l guía, l'univers serà més ric, la armonía de les coses més visible i profusa: el món de la materia i de l'esperit aumentarà en quantitat.

Entre les lliçons més altes que pot hom treure d'aquest prodigi que és l'amor del home i la dòna, hi hà la del

jòc de la voluntat i de la Gracia. La Gracia obra de l'altura estant, col·laborant o no a la voluntat terrenal, o col·laboranthi a voltes en forma distinta al resultat volgut. Perquè el món creixi l'amor tot sol no és prou; i la eficacia de les coses terrenes no està en les mans dels homes, sinó que és a tothora i a tota cosa i coseta, dependenta de la Intel·ligencia Suprema: la qual devegades sacrifica la eficacia immediata en honor a una altre fecunditat d'ordre esperitual que multiplica també la gracia visiblement damunt la terra. D'aquí, doncs, que no es concebeix, dins el plà de l'esperit, amor d'home i dòna que no sigui fonde i essencialment religiós; i hem de conceptuar inconcient i estèril l'amor sinó fa ascendir els amants a vida d'esperit, a reconeixement i visió de la esfera de les causes.

Altre lliçó que l'home d'esperit treu de l'amor d'home i dòna, és la més alta sublimació de la materia i de la natura, a la qual a homes és dat arribar per ells mateixos. Cal confessar que aquesta lliçó és la menys percebuda i aprofitada comunment. Hom idolatra la natura o bé hom l'avorreix. La poesía mateixa de l'amor actiu, és per uns la única i última finalitat de la vida, i per altres abominació o tot lo més un mal necessari. Els qui desvirtuen el Càntic dels Càntics de Salomó, repudiant, aixís, ço qui podría anomenar-se el *Pare Nostre de l'amor conjugal*, fan el jòc dels qui en nom de la bellesa material exclussiva, reclamen l'imperi de l'amor lliure irresponsable.

Si el sentit etern de l'amor d'home i dòna fos més divulgat, si hom no el cubrís del secret de les coses nefandes, apareixería amb eloqüencia victoriosa, i la seva claretat i la seva poesía ajudarien a la redempció dels homes.

L'home segueix obedient el clam d'eternitat que s'amaga a dins dels seus intims impulsos; la ignorancia el fa desviar-se i caure en les tenebres. Ignorancia i malicia són una mateixa essencia, com ho són llum i bondat.

Cal restaurar i aixecar davant del poble la idea eterna i la poesía de l'amor actiu: és la clau de tota educació moral, i sols amb aquesta restauració per bandera pot hom empendre la reconquesta ètica popular, que és un dels més grans avenços que li manca fer a la humanitat.

O vos, Emili Vallés, que haureu percebut plàsticament la sabiduría divinal i la eternal armonía que en l'amor d'home i dòna es manifesten, i que haureu sentit la força de la vostra personalitat influint i modificant i completant una engruna més l'ordre suprem de les coses; no negueu als vostres fills la clara i oportuna percepció del trascendental prodigi, i ensenyeu-los, al contrari, a adorar a Déu al travers d'aquest estupend miracle de la llur existencia. Per a fer tant bona obra baixin damunt vostre i de vostra esposa, i damunt les niçagues futures, totes les benediccions del Cel, però molt especialment la de la clarividencia.

R. RUCABADO

1 Janer 1914

La Poesía, art d'eliminació

Vull dir una cosa potser nova, potser vella, per al lector, però certament nova per a mí. Ja sé que an alguns no els convencerà, però de convençuts i d'incréduls es composa el món i de Nostra Dòna Veritat cadascú en posseeix una engruna i entre tots la posseim tota.

La Poesía és una art d'eliminació. Sinó perquè no he pogut arribar a l'alta professió de poeta, i no perquè no l'hagi pretesa, diría que aquesta idea m'és vinguda per propia experiencia, i allavors rai, si jo fos poeta veritable, ço que jo dic, seria veritat, al menys en el meu cás. Perquè no és dubtós que la Poesía sojorna diferentment en cadascú dels seus sirvents, acomodant-se al llur temperament espiritual i prenent en cada ú una *jeia* característica. Aí d'aquell qui no tinga una jeia poètica! Altre no serà aquest malaurat, sinó la perllongació d'un altre, d'un poeta llegítim.

I bé, doncs, la meva *jeia*, si jo fos poeta, seria aquesta: la eliminació de tota paraula i de tota intenció i de tota idea extra-poètica, vull dir, que no inclogués un germe d'emoció espiritual. De tota paraula, sobre tot; car en el ram de les espirituals disciplines, qui diu *paraula*, tot ho diu. Es clar que hi pot haver paraules vanes, que no diguin rès, que no siguin més que ressonancies d'altres paraules veres, cullides d'altri, i facin recordar la dita de Goethe que al món hi hà molts ecos i molt poques paraules, però tals podrà anomenar-se *vocables, locucions, tèrmens,* però no mai *paraules*, i molt menys *verbs* en sentit filosòfic.

El *verb de l'ànima, un verb de l'ànima* que és el mateix que la paraula vera o, a estil Maragall, la paraula viva, veusaquí la poesía. Qui l'hau, ja és poeta.

Jo veig un arbre florit i en rebo una delectança dels ulls: no soc arribat encara a cullir la paraula de l'arbre florit. Admiro la fecunditat de la Naturalesa en ell i ressegueixo mentalment el procés científic de la formació de la flor: encara no he cullit la paraula de l'arbre. Però veusaquí que de sobte una claror nova de l'arbre florit, una claror que entra per els ulls, passa per l'enteniment, però que no s'atura fi s a l'íntima cel·la de l'ànima on floreix l'emoció, m'adelita les entranyes de l'esperit i fins les de la carn, i em fà veure en l'arbre florit un símbol de la revinguda de l'alegría a l'ànima, o una penyora de la benedicció dels fruits venidors, o una jubilosa exultació de la terra, per ser arribada a la forma pura i colorada: veusaquí la paraula de l'arbre florit que sembla un ressó no massa llunyà d'aquell Verb etern en qui foren fetes totes les coses.

—Això no és altre que l'estètica d'En Maragall,—dirà algú. Es cert, però jo hi afegiré que això és estètica de tothom, perquè fins aquí tots hi estarien forçosament d'acord, per tal com fins aquí la poesía no és art, sinó la Natura. L'art vé després, quan cadascú se'n torna a casa per a dir aquella paraula creadora que ha sentit, i allavors comença també la dissensió, que més que dissensió és diferencia de temperament poètic. En Maragall volía dir aquella paraula sola, sense preparació, sense monument on col·locarla, sacrificant-li la venustat del rim i tota altra galanía filla d'artifici. Gairebé podríem dir que rebutjava l'art, per deixar tot el lloc a la Natura. D'altres—i entre ells jo, si m'hi permeten l'entrada,—volen que la paraula vive sia guardada per al moment culminant i mentrestant l'art de ben rimar vagi fent la rampa per a pujar a l'excelsitut on ha de fulgurar ella. Altrament, En Maragall creia que la paraula viva s'ha d'esperar en repós, d'altres creuen que l'autosugestió i fins l'exercici penós del rimar en artistes de bon gust, pot sugerir paraules vives. També nosaltres som una natura i l'inspiració no és sempre purament passiva, receptiva, ans pot ésser merescuda i fins el·laborada per la fatigosa i persistent contemplació.

L'eliminació en que he dit que consisteix la poesía pertany al segón temps de la poetització, al de l'art.

Per a exposar-la, convé dir que totes les paraules són vives o poden ser-ne. L'infantament de cada paraula és estat il·luminat per una dolça clariana d'emoció poètica, car no és ver que les llengues se sien formades per vulgar

convenció, sinó que una llum d'inspiració ha fet brollar del cor del poble les paraules i les construccions i els nexes de l'expressió parlada. Tota paraula, doncs, en sa naixença ha sigut paraula viva. Després ço qui no és ja poble, sinó vulg, ha après el resultat d'aquella visió artística i usa la paraula en el seu sentit concret, desnú de tota trascendencia.

Poeta és aquell qui sab veure el sentit primicial de les paraules, el sentit natiu, auriolat d'aquella llum espiritual en que foren trobades, o bé aquell qui en sab veure un altre que si no és el nadiu, fóra digne de ser-ho. I per tal com sols el poeta te ull per a veure això, sols el poeta pot fer paraules noves.

No sempre, però el veu en totes. Adés en una, adés en altra. I aquesta facultat de percepció és tant fina, que tot veientne una, veureu com d'altres paraules s'hi emparenten, i prenen llum d'una paraula sola. Emprant una comparança vulgar, tota paraula és una esca inflamable. Qui no té l'ànima encesa d'ideal, no l'inflamarà mai, però poseu aquesta paraula en contacte d'una ànima inspirada, i veureu quin goig dels ulls, quina flama d'esperit s'hi alça, i com aquesta flama pren en altres esques i es forma una pira de llum i de caldor, que és una festa del cor. D'aquesta pira cal eliminar-ne tota materia fumosa, enterbolidora de la puresa del flam, i fins tota paraula qui no prengui foc, qui no esdevingui llum d'aquella llum.

Heusaquí ja la teoría de l'eliminació. Una emoció estètica pot expressar-se poèticament amb una sola paraula; però expressada així, sols l'entendría el poeta i aquell al qual el poeta hagués revelat el nou sentit que li ha trobat. Expressar a tothom aquest sentit és la tasca difícil de la poetització. Difícil, perque cal escorcollar amb la mirada de l'intel·lecte totes les sines de l'esperit i trobar-hi la paraula justa, vera, il·luminada de propia claror i totes les altres qui d'aquella claror participen. Sòrt hi hà que el ver poeta en porta moltes a dintre de paraules veres i elles mateixes, emmenades per la correntía de l'inspiració, van apareixent a flor d'ànima i tant amunt arriba devegades l'ímpetu del corrent poètic, que elles mateixes espontaniament es rimen i es posen en el lloc corresponent per a preparar la vinguda de la paraula regina, de la qui enclou tota la intenció emotiva de la obra naixent.

Allavors, quan el fluxe poètic és potent, el poeta no té gairebé altra feina que la d'eliminar tota altra paraula, intenció o acudit que, sia per vanitat, sia per agudesa, li acudi, i deixar el pas franc solament a les paraules que reben de la paraula regina una claror d'esperit. Aquestes paraules, no sempre s'ordenen en rim, ans moltes hores semblen tenir una maligna pruïja de venir desentonadament, dificultant la el·laboració del vers, i aquí és on rau el perill. Car quan això passa, casi sempre vé en socors del poeta una solució extra-poètica, una paraula morta o adormida, girada d'esquena a la paraula regina del cant, sense rebre'n de cara la llum creadora; cal que el poeta vigili llavors: aquella solució és donada per un *vocable* mort, i perill hi hà de que la seva cadavèrica rigidesa no sigui encomanadiça. ¡Quàntes hores una desviació així ha fet abortar una obra literaria en plena febre de naixença!

Aquesta teoría de l'eliminació és, doncs, intermitja entre l'exclusivisme maragallià, qui només volía paraules vives, i el laxisme d'altres, qui en volen també de mortes, sols aquestes duguin a la paraula vera i intentada. El poeta ha de tenir una paraula viva per dir, i un pic la tingui, té de preparar la seva arribada a l'obra d'art amb una catifa de paraules que, si no viuen per sí mateixes en aquell moment, rebin noresmenys, a guisa de llugorosa reverberació, la vida de la paraula mestra. Sols hi hà que excloure tota paraula inútil que no sia ni viva ni vivificada. I quan la commoció poètica és alta i regida per un demble serè d'esperit que la ajovi sols mestrança de seny, llavors la eliminació és l'única tasca del poeta i es fa quasi instintivament. Llavors és quan s'acompleix la meva sentencia: Poesía és art d'eliminació.

Molt plaent me fóra que algú em contradigués, car de la contradicció n'ix la delimitació del regne de la Veritat, que és una de les principals i més mal faedores tasques de tota filosofía, i si més no, tindría ocasió avinent per a tornar a parlar d'aquestes belles coses que em delecten foramida.

CARLES DE MONTGOI

VIDES

(Continuació)

Si la obra artística de Miquel Angel és cristiana per excel·lencia, si les seves humanes admiracions o enamoraments eren tots d'un foc místic, són parers que s'han vist defensats o rebatuts i encara pot durar indefinidament la controversia; però el que no admet dubte és la cristiana bondat que queda estargida en les cartes de Miquel Angel als de casa seva, motllo d'altres tantes bones accions, a l'istil que s'ha d'entendre actiu Buonarotti.

En elles, que tenen ànima religiosa d'humilitat, caritat i bon consell, veuríeu com el que vivía arborat de la congestió genial, desconfiat com un moro, malalt d'esquerpeses, es posa amb una senzilla claretat enternidora a donar parer sobre les terres o la casa que'ls seus volen adquirir o els diners que intenten posar a guany o el partit que serà millor pendre en algún cas compromès, i com aconsola la vellesa i anima la joventut. Per aquestes cartes es sab com l'home que's tractava a sí mateix com un pobre negant-se fins el convenient en la taula, el vestir i la habitació, dóna quantitats de diner i cedeix terres al pare i germans i a dos d'aquests els estableix i ofereix si convingués la seva vida i tot. A hores i repetidament els seus l'exploten i el bescanten, sent posada aixís a proba la seva constancia damunt el

JOIERIA ✻ PLATERIA ✻ RELLOTGERIA
CABRÉ
RAMBLA DEL CENTRE, N.° 30
Garantia absoluta en tots els objectes ◆ Economia en els preus

seu propi amor de fill i de germà i damunt els seus diners.

La cobdicia unes vegades, i altres la intemperança del gènit o dels apetits es mostren adés en el pare, adés en un dels germans, i veuríeu com, de Roma estant, coneixent-se-li les llàgrimes i la punyida a contra-claror del consell sofert, fà respectar l'autoritat al pare, ell que sovint no conseguía manar damunt les seves propies esquerpeses ni esvair les seves desconfiances cella-juntes inherents al seu génit ombriu, i veuríeu com els amonesta que'ls homes tenen un valor per damunt dels diners, amb un istil de bondat casolà i perdurable que s'hi endevina que, cent vegades que haguessin caigut, altres tantes els sostindría amb el bon consell, tot morint-se de vergonya, ell que tenía esporuguits a tants que no havíen sabut penetrar mai al secret de la seva ànima familiar i senzilla com una ermita voltada del gran bosc ombriu.

I quan ja són morts el pare i els germans, com arracera el seu amor cap a Lionardo Buonarotti, el seu nebot, únic brotó del seu arbre patern! I aleshores que l'escriure ja li representa un esforç mortal com l'aconsella en un seguit de cartes perquè el nevot vol pendre muller, i una vegada és casat, ell, l'esquerp, el congestionat del geni que habita en ell, com acompanya les seves amonestacions de virtuosa naturalitat amb presents de joies i talls de vestit dels que plauen a les casades joves, per a la seva nova neboda!

I d'aqueixes cartes, documents d'humilitat, de caritat i de bon consell n'hi hà una bona part escrites fent-se violencia, en mig de les febrades de congestió genial, en hores de aquella gran feina immortal d'esculptor o de pintor per la qual menyspreava el menjar i el repós de nit i en sortía com d'una malaltía.

En aquesta cristiana grandesa, guanyada, que surt vencedora del pès del geni, quina lliçó per a Benvenuto Cellini, qui tot sent menys gran creador que Miquel Angel fou un impulsiu, la vida del qual, elemental i laica, una vegada omesa la catalogació de les seves obres de metall i de pedra podría passar per la d'un camorrista i anar junta a qualsevulga empresa material deslligada de l'art.

La obra artística de Cellini què té que veure amb la seva humanitat? I en canvi, qui podría descompartir la grandesa de la estatua i de la pintura de Buonarotti, de la grandesa de la vida tempestejada però pura de l'home bò, flagellat, penedit, enamorat? En el Cellini, en aquell paorós home-element, l'art sembla casual, i a Miquel Angel jo estic segur que encara el sentiría plorar i pantejar, témer i elevar-se al cel de les seves admiracions sota les entranyables esculptures que varen sortir perfectes de la seva poderosa activitat.

Els altres afectes miquelangelians d'amor i amistat, aquella passió d'admirar que esmentàrem al seu lloc, i la seva obra artística també, bon goig que siguem capaços d'estimar-les en el seu degut mèrit; voler-les imitar sería una vanitat que podríem pagar cara. Però l'amor que com en un testament queda en les cartes als seus, és la síntesi de la seva vida religiosa en pràctiques, exemplar per a tothom. Aquí ja hi serien de més idealismes i filosòfiques interpretacions. Estem davant d'aquella humil difícil bondat humana que és també una grandesa. I aixís com les poesíes de Miquel Angel són un motllo del que en ell era plany i desig i les seves estatues el motllo del que era en ell capacitat i aconseguiment d'acció, les seves cartes són el motllo religiós pràctic de la seva vida.

JOSEP LLEONART

RON BACARDI

D'ART

Comentaris del moment

Voldríem nosaltres que l'esforç de totes aquestes energíes noves que de tant bella faisó treballen a Catalunya per a fer en la nostra patria la gloria d'un nou renaixement, fossin ja quelcom viu, fruitada definitiva. Voldríem i ho desitgem amb fervor, que tot aquest esforç no resti malparat, i no sigui estèril la suma convergent de tant belles energíes: per això mai ens cansarem de repetir, insistint una i més voltes, els que creiem són principis vitals d'afirmació en aquesta tasca de renaixença: perquè creiem que d'aquests principis deu arrencar-ne tota la virtualitat possible de la nostra acció futura, i que aquest és el camí únic de afirmació, en aquest moment nostre ascensional.

Nosaltres, qui laborem a la mida del nostre esforç, en la bella tasca de la «Escola de Decoració», en un estol de joventut troba una orientació salvadora, sabem fins a quin grau és precís aquesta acció d'afirmació i aquesta acció de insistencia. I per això, perquè coneixem el seu valor, avui una volta més volem i creiem precís insistir en la afirmació de aquests valors i principis vitals, que són la dèu que informa la nostra acció restauradora.

I aquesta acció, és costosa i delicada; aquests principis i aquesta dèu vital són valors que cal desenterrar, són valors que el llevat del temps i una tradició de cultura havíen desterrat i apartat de nosaltres. Acció aquesta, filla del renaixement politic de la nostra terra: acció que comença i té la seva font en la «Nacionalitat Catalana» d'en Prat de la Riba, i que després ha seguit amb l'«Institut d'Estudis Catalans» desvetllant un bé de Déu de energíes, i sumant noves forces de restauració, del qual és fill directe la nostra tasca de renaixement.

Llibre de renaixement és el d'en Torres García: mes aixís com l'obra d'en Prat fou acompanyada per l'acció i una tasca de consagració, l'obra d'en Torres García deu també ser acompanyada per l'acció persistent i un esforç viril que faci realitat l'ideal de renaixença nostra. «Notes sobre Art» fou l'acció de desvetllament i coneixença d'aquests valors de tradició de què parlavem suara: fou l'acció de desvetllament i unió de les energíes nostres. Més ara aquells valors cal fer-los valors reals, acordar-los al moment vital de la nostra terra; i aquell ideal, cal, amb l'escalf i decisió de l'acció nostra, fer-lo esdevenir bella i plaent realitat. I aquesta és la tasca nostra actual, i aquella l'acció per la qual devem laborar i insistir dia darrera dia, i per la qual laborem avui.

La vida rau sempre en l'actual que és l'únic valor de realitat. per això cal insistir sobre aquells valors que estem debatent en el present, i cal a tots els valors de tradició i classicisme de l'art nostre donar-los un valor de realitat, viu, es a dir, contemporitzar-los, atemporar-los al moment nostre de evolució.

Hem dit i convingut ja que les fonts de tradició per l'art de Catalunya són l'arquitectura popular, i com a estructura mare d'ella, la tradició clàssica. Més aquests valors no devem acceptar-los i acullir-nos a ells sens passar-los per una tasca de depuració, sens unir aquest ideal i aquest fet de tradició al ideal renovador y modern de la Catalunya nostra: per què recullir-nos sols en ells fòra ja renegar i abdicar de l'alt pensament i missió de la cultura catalana, que deu

ser, sobre l'ideal seu de tradició, ideal de progressió i, en art, de depuració de formes.

Els fonaments, els ingredients i materials essencials de creació per l'art de Catalunya, estàn en el seu passat: la tradició clàssica es el bloc primer, la pedra d'apoiament sobre la qual deu descansar tot l'edifici ideal de la nostra restauració. Mes hem de viure el nostre present i no romandre estancats i aturats en el valor únic d'una tradició: i si sobre aquesta hem d'apoiar-nos amb peu ferm, tota la nostra tasca de renaixença, el nostre pensament i acció, ha de ser presidit per l'ideal de la Catalunya nova, vivint totes les ansies i impuls de la nostra ascensió a plenitut.

I la nostra tasca i la responsabilitat nostra és tracendental i immensa: les generacions vuitcentistes ens havien educat en la creença d'un passat gloriós i esplendent, en l'art de Catalunya. Se'ns deia i pregonava la bellesa i excelsituts d'un passat migeval, i se'ns deia que aquell passat era l'exemple i la tradició per una possible futura renaixença. I hem estat nosaltres, els de la generació nova, qui amb una sana hardidesa hem obert un buit: enfront i en el bell mig dels cants de grandesa, nosaltres hem alçat la nostra veu, i hem fet un fons de buit en aquest passat. I de faisó terminant, categòrica, hem afirmat i hem dit com Catalunya era orfe d'un art i una tradició nacional, i com aquest art fill del pensament i vida de la raça, devia sols ser dèu i fruit de un avenir esplendent. Hem trencat la creença quimèrica i enutjosa, mes qui semblava omplir la gloriosa per a Catalunya, i hem deixat en l'historia buit immens i crudel.

I ara, la tasca nostra deu ser subsanar i omplir aquest mancament: la buidor de passat d'art de Catalunya deu ser subsanada i omplenada per la esplendor i grandesa de un avenir gloriós. Hem dit ja en una estètica, una orientació sana i salvadora; mes aquesta estètica i aquest ideal, té d'esdevenir realitat esplendent, i amb la qual per primera volta Catalunya es pronunciï com a centre artístic universal, afirmant-se en el principi viu de la seva personalitat nacional.

I serà aquest ideal i aquesta obra la qui donarà a Catalunya la gloria de un nou renaixement: perque és ja fruit definitiu, i fruit de renaixença, la tasca tota de la generació nova; i amb ella, i en mig la febre i l'ansia de recerca que sotsmou ja ditxósament tot l'element artístic de l'Europa, Catalunya pot sola mostrar amb el seu art un camí d'orientacions salvadores, ver i ja definitiu.

Aquest camí de salvació ja guía tota una generació de pintors, l'ideal dels quals és el de la decoració, i son pensament, la nostra terra: i els esculptors nostres també ja van guiats i moguts per aquest nou ideal. I ara, en que aquestes arts abasten ja un grau de bella plenitut i esplendor de manifestació, s'encamina cap a una solució definitiva el pensament d'una generació de arquitectes, recullint el pensament de la vera tradició nostra, i plasmant sobre ella amb decisió i valentía l'esperit de les seves formes.

Creiem que anem ja a fer quelcom definitiu, i que anem a la conquesta d'un pas de afirmació en el camí de l'art: tot aquest renaixement de les belles energíes adormides indica l'auba d'una esplendorosa renaixença, i com Catalunya, per un esforç intens d'afirmació viva del seu principi nacional, aletejarà i espandirà arreu, les formes d'un seu art nacional.

Comprenguem i refermem, dia per dia, aquest principi d'afirmació de l'esperit de l'art de Catalunya: és desde que ella porta el seu art per aquests camins de la propia afirmació que arrenca la acció reconstructiva del renaixement nostre. Escatím i laborem en l'alta tradició d'aquest esperit, en la obra popular, i aquest esperit i aquesta tradició d'nn passat, saonem-lo i vivifiquem-lo amb l'esperit del present de la nostra Catalunya; la vía és ja traçada, el camí conegut, i aquella deu ser la força que'ns empenyi avant, en aquest bell camí de restauració.

Totes aquestes fórmules, totes aquestes belles energíes que romanien ignorades cercant un camí pel qual esplaiarse, ara esclaten amb una bella plenitut; i nosaltres, homes del noucents, som els que devem donar formació a aquests formulismes, qui hem de revestir i donar veu a aquest esquelet i formació de tradició, que és l'art popular de Catalunya, i qui en ella i per ella ha de alçar bella i esplendenta la senyera de la gracia llatina.

Es aquest un camí de depuració i reculliment, costós però precís. Com ha sigut costosa i ávida la tasca de la nostra reconstrucció política, de la qual en recullim ara els primers fruits, també serà árida la tasca nostra restauradora. Mes també després en recullirem fruits saborosíssims i sentirem el goig immens de la creació.

Per això mai sentirem la fadiga de insistir en l'afirmació d'aquests principis de l'esperit nacional i escatir-ne i saber-ne de un passat, els seus valors: car tenim la convicció íntima de que aquest principi és la pedra sobre la qual deu apoiarse tota la acció nostra de restauració. I com tenim una fe decidida i volem per a la nostra Patria la gloria de un Art Nacional, insistím i debatem, com tema únic, aquesta qüestió i aquest camí.

Senyalem i bastim ja una etapa d'acció; comencem-la, que una estètica i una doctrina ens la imposen. Debatent ideals tal volta oblidaríem el treball i l'acció, i aquesta fóra de nosaltres una falta imperdonable i el mancament a un deure i un mandat.

MARTÍ CASANOVAS

Editorial Ibèrica, Passeig de Gracia, 62-BARCELONA

Obres completes

de l'Il·lm. Sr. Dr.

D. Josep Torras i Bages

Bisbe de Vich

Vuit grans volums de 400 a 500 planes cada un, amb paper luxós i refinadíssima impressió

Preu de l'obra:

Per suscripció, pagament a la bestreta		Acabat el temps de la suscripció l'obra valdrà	
Rústega	Ptes. 35	Rústega	Ptes. 45
Tela	45	Tela	» 55

Dels Proverbis

Al càstic que t'imposi Jehovà
inclina el coll, sens pena i sens fatiga,
car com el pare al fill, la seua mà
al que ama sols castiga.

—

Sacrileg és el que profana un temple,
i més el que profana
l'ànima del infant amb son exemple
o sa paraula vana.

—

Amb la sinceritat dels homes rectes
sovint la malvolença es disfreçà;
sies sincer, confessa els teus defectes,
no't confessis en lloc de ton germà.

—

La vida reposada
se corromp en el llot de l'indolencia.
Així, en l'aigua embassada,
la quietut engenra pestilencia.

—

Obra la porta al jorn assoleiat,
prepara't pel dolent.
Sies humil en la prosperitat,
i en la mala fortuna pacient.

—

Temor de Deu
és fonament de sapiencia.
Pensant així, cura, fill meu,
de posseir intel-ligencia.
Si l'honres tu, ella et darà
honra segura;
ella ta gracia aumentarà,
ella ton cap coronarà
de formosura.

—

També és font de plaer la caritat.
Què podría comprar ton egoisme
per tu mateix tant grat
com la reconeixença del prohisme?
Mes ton primer impuls has sofocat,
i amb la moneda d'or
que volíes donar i no donares
per aixugar un plor,
un fals plaer comprares
que t'ha deixada cendra dins el cor.

—

Reverencieu la dòna,
si és bona perque és bona;
si és filla de pecat
perque se dolga dels camins que deixa,
i en el vostre respecte inesperat
aprenga a respectar-se a sí mateixa.

—

L'arbre antic agombola més que el jove.
Per a breçar l'infant, la dòna vella
té la falda més tova
i el saluet més dolç que la donzella.

—

Ai de tu si t'és oberta
la porta que vel-les ara;
car te costarà ben cara
una hora de pler incerta.
Febre o vanitat t'atreu
a ser lladre de quelcom
que en el mercat, a poc preu,
és venal per a tothom.

—

El tresor que dús
en l'intel-ligencia
i no'n feres ús
per ta negligencia,
quan l'hora no sia
d'aprofitar-lo,
te serà corcó
de melancolía.
Si no l'aprofites, duràs a la porta
de l'eternitat la tristor mateixa
de la pobre mare que al morir s'emporta
el pès de l'infant que no ha pogut neixe.

—

No serà gran virtut la del varó
que a l'auriola d'impecable aspiri
als ulls de la selecta opinió,
i en el mirall de l'amor propi, (no
en el mirall de la conciencia), es miri,
com ermini gelós de sa blancó.

—

Cau la fulla; se'n dol sa companyona,
però passa un instant, i la segona
el mateix vent se'n du.
El mort amat és la primera fulla
i la segona, tu.
Per què plor tant amarg ta galta mulla,
si és un alè tant breu
el que separa son morir del teu?

—

He vist la palmera
vinclada pel vent,
he vist la rompent
què esclata en bromera,
i els minyons que juguen por l'alba ribera,
aprop de llur mare que estreny en el pit
l'infantó que mama,
i mira les ones i escolta el brugit
de la turbonada que regolfa i brama,
combatent la barca on brega el marit.
La mateixa ratxa del vent que ressona,
fa estremir d'angunia el cor de la dòna,
fa saltar de joia l'esbart de minyons
sota la palmera que vincla i espolsa,
i cauen els dàtils i a la fruita dolça
els petits se llancen com a gavinons...

—

La nostra amor de pare
torna més gran, ensems que més avara
d'efusions, a mida
que els nostres fills avancen en la vida.

Jo no sé quína estranya timidesa,
jo no sé quín pudor,
quan els fills han eixit de l'infantesa,
tanca el florir creixent de la tendresa
en nostre interior.

El fill que s'és fet gran ja no s'adona
del esguard paternal que l'acarona
silenciosament,
com qui s'amaga del amor que sent.

I si el perdem, quína dolor tant fonda
vessar sobre son còs inanimat,
com doll, abans ocult, que ara l'inonda,
els besos que de viu no li hem donat.

JOAN ALCOVER

Wagner entre nosaltres

Abans d'entrar en el desenrotllament de la nostra idea, ens toca fer palesa declaració d'ésser wagnerians entusiastes, i ens plau fer-ho constar així, per evitar torçudes interpretacions al que direm. I consti, además, que nostre wagnerisme no és d'ahir, vé ja d'aquells jorns — gloriosos per a la iniciació dels barcelonins — en que la «Societat Catalana de Concerts», amb els mestres Nicolau, Vincent D'Indy i Crickboom per directors, va donar-nos les primeres audicions d'aquells fragments de les obres de Wagner que considerà més apropòsit per a servir-nos de beceroles wagnerianes. Ja en aquella època de nostra primera joventut va sugestionar-nos Wagner; mes hi havíen en nostres entusiasmes certes reserves intuitives, de les quals llavors no sabíem explicar-nos-en prou clarament les causes. D'aleshores ençà, el temps no ha passat debades i aquestes, aclarides ja del tot, s'han fet precises i ben determinades.

Procurarem explicar-nos. Hem de considerar en l'obra d'art dues valors: una de absoluta, independentment, i altra de relativa, pel lloc que ocupa en el món de l'art. Aquesta última valúa és la de més importancia, perque en l'art no hi hà cap fruit de generació espontània, i, además, perque relaciona'l fet artístic amb la marxa de la humanitat, determinant els avenços fets sobre el passat, i donant l'orientació per assolirlos ràpidament en el pervindre.

Atribuir, doncs, a una obra humana, per genial que sigui, el dò de la perfecció, sería demostrar un desconeixement complert de la necessaria limitació a què estàn subjectes les facultats de l'home, i, també, de les condicions de la vida d'ell. Una d'aquestes — i ben essencial per cert — és el freturós anhel, l'assedegament de perfecció que ens atia. Assolida aquesta, la existencia de la humanitat es faría inconcebible.

Wagner, menys wagnerista que certs entusiastes incondicionals d'ell, parlà de la música del pervindre pensant en el perfeccionament que a la seva aportaría el futur.

Mes, anem-nos cenyint a nostra idea. Siga la que's vulgui l'absoluta valúa literaria i musical de les obres wagnerianes, l'obra en conjunt de Wagner té diverses valors relatives que poden variar a l'infinit, com infinits són els punts de vista des de on se pot considerar l'aital obra, i una de les valors aquestes que primerament sol-liciten la atenció per a l'obra wagneriana és la que pot donar-li la seva significació dintre la historia del teatre. Ens farà orbs la sugestió fins a no veure la diferencia de l'importancia que té pels alemanys i la que puga tenir per a nosaltres?

L'obra grandiosa del mestre de Bayrenth, aquest astre lluminós del passat segle, bé ha de projectar més llum sobre dels que estàn al seu entorn, que no pas sobre d'aquells qui n'estem allunyats per les tradicions de raça, i pretendre que l'obra wagneriana parli amb la mateixa intensitat de sentiment als cors llatins que als cors germànics és el comble del desvari.

Nosaltres podem admirar reflexivament l'obra de Wagner per la importancia excepcional que té en el seu país i per son lloc preeminent en l'historia mondial del teatre. Per la comprensió de l'obra que és la que'ns ha revelat aquestes condicions de ella, i que'ns ha dut a l'admiració reflexiva podrem arribar fins a sentir-la intensament, mentres que a un alemany pot arribar-li la obra wagneriana directament al cor, perquè li parla de quelcom propi, viscut des de l'infantesa i qui li ha format el gust, quelcom amb què la seva sensibilitat està ja avesada a impresionar-se, i que, además, se li evoca amb formes ajustades a la seva propia manera d'ésser. En canvi a nosaltres ens passa tot el contrari, puix si a la música s'ha convingut en anomenar-la el llenguatge universal, hem de regonèixer que de universal no ho és pas en tota l'amplitut del mot; certament té més generalitat que la paraula, però no deixa d'haver modalitats propies a cada poble i que, precisament, són adaptades íntimament a l'essencia de quiscun.

Es impossible que l'ànima llatina vibri a l'unissò de l'ànima germànica, i Wagner fins musicalment ens hi parla en alemany, car ell és per essencia el poeta i el músic de la seva patria, i això que és un dels seus mèrits principals, l'impossibilita per a que els nostres públics puguin compenetrar-s'hi plenament amb l'obra de l'amic del príncep de Baviera.

Aquesta distinció, que és precís fer per a parlar serenament de wagnerisme, molts no volen o no saben fer-la. La major part dels wagneristes nostres no volen fer distincions, no volen posar-se en el lloc que ens pertoca per haver la visió exacta de la valor que Wagner té per nosaltres, i n'heuen imatges desfigurades per aberracions de tota mena.

L'essencial diferencia, doncs, entre la manera d'arribar l'obra wagneriana als públics meridionals o als de la patria de l'autor d'ella, estreba en que aquells han d'assolir-la per la comprensió, per la reflexió, mai per l'emoció solament, mentres que als últims encara que sigui sols per via de l'emotivitat pot fer-se'ls seus, pot subjugarlos.

Entengui's, emperò, ben bé que no volem negar en absolut a l'obra de Wagner la facultat de commoure'ns. Parcialment podem també sentir-la aquesta, mes sols és parcialment que podem fer-ho, i sempre serà en aquelles obres o els moments aquells en que l'autor tracti sentiments de plena universalitat. En el «Tristany», per exemple, el duo del segón acte i la mort d'Isolda, entusiasmaràn a tots els públics sens distinció de cap mena, perquè allí les situacions entren de plè en el terreny musical i no hi hà disquisicions a fer, però fixem-nos amb quanta lleugeresa s'ha titllat de ridícol el grandiós moment del filtre. Quína explicació podrem donar a això? Doncs ben senzilla, l'origen de la llegenda és cèltic i nosaltres estem avesats a donar tota una altra interpretació a la qüestió de filtres i begudes, que sols considerem propis de les ridícules arts de bruixería. Sols podrem, doncs, emocionar-nos-hi després d'esbrinada la vera significació que té en el drama, o siga després del previ estudi d'ell i de les idees de Wagner.

Si's vol un altre exemple patent de la major emoció que, respecte de nosaltres, pot rebre el públic germànic enfront de l'obra de Wagner, considerem que'ls personatges de la tetralogía són, per aital públic, quelcom propi, que li representa 'l fonament de tota la ideología posterior de sa nació; i, per tant, pot emocionar-s'hi directament, sens previ estudi, perque ja'n porta la comprensió des de la formació de l'esperit seu. No així nosaltres que fòra dels moments concientment musicals per a emocionar-nos amb el drama hem degut procurar-nos-en la previa comprensió, i penetrar fins al fons

ROYAL
Rambla dels Estudis, núm. 8
Cada tarda Tè-concert Souper-concert a la sortida dels teatres
RESTAURANT Menú desde 5 pessetes
El Saló més elegant de Barcelona per banquets i lunchs

d'ell amb un esforç d'identificació, que no és avinent per a tothom.

El mateix públic nostre que s'entusiasma amb aquells fragments altament musicals de l'obra wagneriana que són executats en concerts, devé fret en les representacions íntegres de les obres mestres, i sospira per a que siguin retallades. I és que, no hi hà que dar-hi voltes, en el fons del drama no hi entra, perque no va al teatre a pensar ni preparant-s'hi com si assistís a una classe, sinó que va a buscar-hi emocions fàcils, a la manera llatina. El concepte trascendental que Wagner tenía de l'art, i la missió elevadíssima que li atribuía, no fan prou propies les seves obres per a entrar amb facilitat als impresionables públics del migdia.

Els drames de tesi, propis de les races septentrionals, no pendràn mai carta de naturalesa entre nosaltres, i, si un dia va semblar-ho, fou sols per snobisme que varem entusiasmar-nos; mes, passà prompte l'entusiasme perque rès postiç pot ésser permanent. La sugestió dels uns i el fingiment dels altres són fenòmens de moment, foc-follets impotents per a mantenir cap mena de caliu.

Deia nostre malaguanyat Casellas que «l'art és la nació», i, com que l'obra de Wagner és la concreció artística de la nació alemanya, és lògic que'ls alemanys facin el seu credo d'aital obra; mes, que nosaltres pretenguéssim elevar-la a tal categoría sería tant absurde com que a posta fessim ofrena de la nostra tradició, sacrificant-la en les ares d'un ídol foraster.

I sembla que hi tinguem pruitja en anular la personalitat nostra, car medim les obres de nostres músics pel seu major o menor grau de wagnerisme, cosa que és tant ridícula com si pretenguéssim donar importancia al drap de Terrassa midant-lo amb yardes perque és el drap anglès el qui ateny més fama.

I no té perdó que això passi, avui que tenim entre nosaltres qui fà insistent campanya periodística per a la nacionalització de l'art nostre. L'incansable Folch i Torres, seguint les petjades de son mestre Casellas, no deixa ocasió de predicar des de la *Fulla Artística* de la *Veu de Catalunya* contra el deplorable ús de l'estil Lluis XV en nostres construccions, i no és precisament perque sigui més o menys bell l'estil, que'l moteja de sepulcre, sinó perque és un gust importat, un gust que, essent contrari a les nostres tradicions constructives, de generalitzar-se, sería la llosa sota la qual jauría nostra manera propia. Així s'obren les portes d'un país a la invasió forastera, invasió molt més temible que les ocupacions militars i les influencies polítiques, car unes i altres d'aquestes provoquen indefectiblement la reacció de l'ànima nacional, mentres que aquelles l'atueixen amb els verins espirituals que li infiltren gota a gota.

I nosaltres permetríem això? Hem de fernos complis tots de la lenta germanització que sofrim, amb l'adoració irreflexiva i inconscient a que'ns hem entregat? Tornem a plena consciencia, assignem a quiscú el lloc que li pertoca en el món de l'art, i, sobre tot, aixequem nostres clams per a fer entendre arrèu que nosaltres en tenim també de personalitat musical, i, per tant, que nostres músics, disposant de dèus propies, no han de beure en les de fòra. Alentem amb fè i constancia la construcció d'un art propi, ben nostre, ben de casa, que'ns parli al sentiment i a la intel-ligencia en les formes més comprensibles i desitjables per nosaltres. Recordem-nos sempre de que cada poble deu construir el seu sistema sobre del cant popular propi, i acostumem-nos a medir l'importancia de l'obra artística pel grau de identificació amb les formes propies de la patria de l'autor, i no per lo més o menys ben disfreçada que vagi amb lo emmanllevat al veí.

Sort que tenim músics encara que no han deixat que la tradició's trenqués, i si des de llurs biblioteques han rendit culte als Cabezón, Morales i Victoria que copçaren l'esperit musical ibèric, no'ls ha mancat tampoc temps per a cercar-lo viu en el poble i recullir cançoners que per vergonya nostra resten encara inèdits.

Prou en tenim de músics capaços de desvetllar i revelar-nos l'ànima nacional nostra, però tots hem d'encoratjar-los, demostrant-los-hi que les sugestions de fòra no han de impedir-nos el reconeixement de la valúa de ço que tenim a casa, i que estem assedegats de veure l'art nostre brillar esplendorosament. De noms de músics nostres no hem pas de fer-ne esment, vius estàn en la memoria de tots i no tenim cap necessitat d'exposarnos a omissions que per lo involuntaries serían doloroses. Mes creiem de alta justicia fer una excepció en honor del mestre de tots ells, digne de tot respecte i de l'admiració més gran per haver tingut la inestimable virtut de predicar amb la paraula i amb l'exemple alhora. Nostre gran Pedrell ha produit obres plasmades en l'esperit de nostra patria i la valor de les quals tothom deu regonèixer; ademés ha publicat obres de teoría estètica, aon hi dóna la clau per a la reconstrucció de nostra nacionalitat musical. «Por nuestra música» n'és el narro, i espargides per «Jornadas de Arte» i «Orientaciones» s'hi troben idees ben notables i utilíssimes per a la formació dels músics. Però el crit d'eureka! podem donar-lo a l'anunci de que prompte assaborirem la bona doctrina en «Música nacionalizada — Folk-lore musical». Quines dolces promeses enclou el títol aquest!

J. FORNELL

El millor **Cafè** és el torrefacte de **La estrella**.—Carme (Davant de Betlem).

Càntic

Sento que vibra — mon ser encès
per una flama — que no conec;
sento que'm dicten — extranyes veus
cançons i càntics — a dintre meu.
Eixiu gloriosos — de l'esperit,
cants que llargs dies — haveu jagut
entre les fibres — del cor marcit
com en les cordes — d'un vell llaut!

No vull que diga — ma viva veu
la estesa plana — ni l'arc del cel
ni la mar fonda — ni el lloc del vent;
curtes muralles! — com pobrement
priven el batre — plè del cor meu!

Una altra terra — sense confins
al cor de l'home — mostra el desig,
desig i somnis — que són pel cor,
més bells i extensos — que l'aire d'or.
No és tanta l'aigua — dels oceans,
ni tant amarga — com son plorar,
ni a l'alta volta — del firmament
sos goigs cabríen — i sos turments.

D'avui per sempre — vull que tant sols
corri ma vida — per eix món nou.
Tu me'l mostrares; — sigues doncs tu
en sos oratges — company segû.

Per l'hora nova — que ha de sorgí
d'ansia tremola — l'esperit fi,
i lleus eixíen — del tremolar
sòns que formaren — un greu cantar.
Creix i canvía! — canta la veu
amb melodía — d'arpa del cel,
ressona i clama — més fort que'l vent
que infla l'onada — del mar etern.

Oh chor miríffic! — jo bé't conec,
que en mes entranyes — t'has congriat
i fou ma gola — ton camí obert.
Mes si tos passos — per mi han solcat
ni al voler eres — ni ets en la ment;
doncs qui aquest dia — t'ha desvetllat,
orga en silenci, — flauta dorment?

Musa abscondida — que vius en mi,
llaor que abasti — jo t'he de dû
en justa ofrena; — no ho meresquí;
jo soc la lira — que polces tu.

JAUME PAHISSA

Pàgines d'hospitalitat

Juan Ruiz, un amigo y un libro

I

«Que el lector ducho en letras no dudará hubiera podido ser narrada en trovas de don Juan Ruiz de Hita»
M. AGUILAR *(De El Duende).*

«¡O, quanto daño trae a las criaturas el demasyado fablar, en especial do non conviene.»
A. ORBACHO—CAP. IV°.»

Digo esto, amigo, con las palabras del otro Arcipreste, — el de Talavera — y dándome con los puños en la frente. — «Ay hijo, hijo; y cómo te has de ver por tus pecados. — Sí, padre: pequé. Pero no tanto como Vd. se figura». He aquí mi contestación: pequé, pequé, pero no tanto como ustedes suponen. Porque es el caso, amigo Marius, que puede Vd. tener razón, pero yo tengo más.

Ante todo, entrando ya de lleno en la cuestión, me conviene recordar que no es mi espíritu al discutir estas palabras «trovas de Juan Ruiz», el mismo quisquilloso y antipático que guiaba a Clemencin corrigiendo a Cervantes. Valera, *nuestro* gran Valera, se mofaba, en uno de sus saladísimos artículos, de las intemperancias del comentador. ¡Hombre, mire Vd. que tiene gracia corregir a Cervantes porque confundió una cita clásica! Y es verdad. Lo de menos es la equivocación si la prosa es buena. Y yo me avergüenzo de que se me pueda comparar y confundir con estos distraídos y apolillados críticos, aunque sean de la altura de D. Diego. He puesto algún reparo al empleo de la palabra trovas porque la califico inapropiada al caso; sin que esto suponga ni tirantez de dómine pedante, ni desconsideración alguna. Y he de hacer otra salvedad. Yo no dije que *los trovadores* — todos los trovadores eh? — fuesen posteriores a Juan Ruiz. Dije, o quise decir en Castilla, y en lengua castellana. Por eso mi amigo Marius no me nombra entre su enciclopédica lista a ninguno, a pesar del monarquismo. Esto primero. Segundo: mi argumentación capital de que no se podía desmembrar una obra de unidad absoluta en un solo título general, lírico, queda en pie. Y a este argumento he de asirme como el náufrago a la consabida tabla de salvación. ¿Digo o no digo? Hemos de saber, amigo Marius, si *trova,* en el siglo XIV significaba lo mismo que por extensión significa hoy. Del siglo XIV, de la primera mitad del siglo XIV, sabemos muy poco. Pero entrado casi el XV, por lo menos podemos figurarnos que sea un género poético, y aún métrico, determinado perfectamente. El Marqués de Santillana en el Proemio al Condestable de Portugal dice: «Los catalanes, valencianos, e aun algunos del reyno de Aragón fueron e son grandes oficiales de esta arte. Escrivieron primeramente en *trovas rimadas..... después* desto usaron el *decir...* (los decires que rima el Arcipreste), etc.» Este *después* que usa D. Iñigo me asegura por completo de que *trova* era algo determinado y fijo, o por lo menos no general y extenso. ¿No le parece? Esto con el Marqués; pero el mismo Ruiz puede querer concretar algo al enlazar con la copulativa *e* estas dos palabras: «fiz *trovas e cantares*» (estrofa 170). En el mismo prólogo dice: «dar lección e muestra de metrificar e rimar e de trobar.....» Y como metrificar es cantidad de sílabas, rimar ajuste de consonantes con medida — dos cosas diferentes — es posible también, que *trobar,* sea una especificación, quizás acompasamiento musical. Nos apoya en esto el gran Milá que escribe: «el distintivo del trovador era la composición de la letra y de la música y el del juglar la ejecución cantada de poesías ajenas». Milá sostiene esta conclusión citando trozos de Jaufre Rudel, Arnaut de Marveuil, Peire Rogier, etc. Modernamente, (véase el catálogo de la casa Alcán) Pierre Aubry, el más inteligente tratadista de los *trouveres,* ha publicado (1910) una famosísima y documentada obra: «Trouvères et Troubadours», donde se dice:

«On a donné ce nom aux poetes qui, depuis le milieu du XIIe jusqu'à la fin du XIIIe siècle, écrivirent, soit en provençal, soit en français, des pièces destinées à être chantées et qui, le plus souvent, composèrent eux-mêmes les melodies de leurs chansons.»

Pero es interesante determinar bien el concepto de la palabra *trova* para llegar a un acuerdo en la discusión. Mi amigo Aguilar ha planteado con este calificativo una cuestión delicadísima de crítica literaria. Y mucha más importancia tiene para los aficionados esta novedad si se considera el vacío, la displicencia casi, con que han sido miradas estas palabras (trova y trobador) puestas en boca de Juan Ruiz. Los comentadores — que ya son pocos desgraciadamente — no han hecho hincapié en estas, a mi entender, estemporaneidades del socarrón clérigo. Sánchez, primero; Milá, después; Menéndez, Bonilla, Puyol, y, entre los extranjeros, los Wolf, Puigmaigre, Ducamin, Foulché, Ticknor, Fitzmaurice Kelly y Merimée, no han concedido importancia alguna a este problema. Y es que, en el fondo, no cabe lugar a duda que el libro del Arcipreste no contiene *trovas* en el sentido estricto del vocablo. Pero mi amigo el nacionalista, quizás casualmente, ha bautizado con este mote las estrofas del Arcipreste; y ello me brinda una ocasión para exponer mi punto de vista. Repito, pues, que solo para depurar este aspecto de la literatura de Ruiz intervengo, modestamente, y escribo.

En la primera mitad del siglo XIV — época en que es de suponer escribiera su libro Ruiz — la poesía no era nada extenso y difícil de catalogar en Castilla. El mester de clerecía, (poesía sabia y arcaica) la épica y la lírica tenían todo el dominio de la métrica y de la rima. La lírica, que casi no existía, era popular, rudimentaria y tosca. Apenas si se atisba algún destello en las obras del Mester; y si se atisba es obscurecido por la monotonía de los tetráforos alejandrinos. Trova, (trobas) comprendía entonces la poesía ligera, fácil, amorosa generalmente, — lo que hoy es lírica popular—. En la obra del Arcipreste esta clase de poesía aparece tan sólo en algunas serranillas, en las coplas cazurras, en los cantos de ciegos y en los gozos a la Virgen. Y esta parte del Libro de Buen Amor es, como fá-

MOSAICHS E F ESCOFET & C
Paviments Unitas
Barcelona
Ronda Sant Pere 8

cilmente se comprende, exigua, breve. A esta parte podría llamarse «trobas», no a ninguna más. Pero da la casualidad de aún así no todos quieren que esta parte de su obra derive o se relacione con algo de los trobadores. Menéndez y Pelayo, escribe estas líneas:

«Otro de los lugares comunes que con más frecuencia se han repetido al hablar del Arcipreste, consiste en suponerle imitador de los trobadores en la parte lírica de sus obras.»

Y más adelante añade:

«No hay parte alguna de sus cantares que no pueda explicarse por fuentes de la propia península.»

¿Y cuáles son estas fuentes? Pues estas fuentes son las reminiscencias de la lírica gallego-portuguesa. Y hay más: No debe concederse un valor absoluto a lo que diga Ruiz de sí mismo en lo que se refiere a *trobas*. Menéndez y Pelayo opina que Ruiz se mofaba de los trovadores como hizo de las fábulas de Esopo, (del Esopete) de las consejas del Pancha Tantra, y como hacía siempre que se refería a algo de su época.

«Por otra parte, como ha advertido muy discretamente Puigmaigre, el Archipreste, más bien que imitar la poesía de los trovadores, lo que hace es *parodiarla* en sentido realista.» (Antología, t. 3.º).

En la procesión de clérigos que reciben al amo se burla de las órdenes religiosas, aunque las cita propiamente. En la misma parte se burla de los textos de los libros de horas; en el prólogo (donde habla de *trobas*) hace escarnio de las Sagradas Escrituras; en «el pleito seguido ante don Himio, alcalde de Buxia», parodia los términos jurídicos y las leyes. Cuando nombra a Aristóteles (el *sabio*) comenta humorísticamente su doctrina. Y en la misma elegía a Trotaconventos donde dice: «la tristeza me hizo ser rrudo trobador», se ríe aguda y finamente de las preocupaciones de su tiempo sobre la muerte, y la predisposición o mal hado. Es de considerar, también, que la escuela de los trovadores provenzales, venida a menos en su tiempo, había degenerado en una vulgaridad risible de mixtificadores de la poesía; y, por lo tanto, es posible que de ella solo se sirva para aconsonantar y rellenar versos o rimar algún chiste. Fíjese mi amigo Marius, en el número de veces que Ruiz se llama *Juglar*, y, como es sabido, no podía ejercer los dos oficios al mismo tiempo, como han demostrado Milá, Leclerc, Gaston Paris y Aubry.

Vea mi buen amigo, que todos estos argumentos pueden mantenerme en la duda de que diga, así en redondo, «narrada en trovas de Don Juan Ruiz de Hita», y más si ha de decirlo «el lector ducho en letras». El lector ducho en letras, fatalmente dirá «narrada en estrofas de Juan Ruiz», porque aún la palabra trova, en la primera edición del Diccionario de la Academia es anticuada. Y si no lo dice así, de cualquier otro modo menos en trovas. Porque, amigo Aguilar, se escoge — como creo que Vd. pretendió hacer — no una extravagancia casual, pero una característica, para distinguir a los hombres y a los animales. Y Vd., amigo, escoge trovas, siendo así que, aún cuando las hubiese, — que yo no las conozco—serían tan pocas en el libro de Buen Amor que ni merecerían atención. Confiese Vd., amigo, — de Vd. para mí, — que lo dijo por que sí, a vuela pluma. Yo por mi parte confesaré que fuí demasiado acerbo. Góngora, por ejemplo, escribió una tragedia. Pero la característica de Góngora, no es ser poeta dramático ¿está claro?

Puede ser muy bien que Vd. dé a las palabras *trova* y *trovador* la extensión de «hallamiento y hallador»; de poesía y de poeta. (La *Inventio* y el Versificator de Nebrija). Pero ni aún así es justa la aplicación tratándose de una obra que es «una». Menéndez y Pelayo la incluye en el prólogo de los Orígenes de la Novela, y la denomina en otro lugar «la epopeya cómica de una edad entera y la *comedia humana* del siglo XIV», quizá en recuerdo de la Commedia de Dante. Un libro de versos, de trovas, no tiene hoy la significación del de Ruiz, porque la palabra *trova*, no ha tenido más noble uso desde que la aplicó Balaguer a sus versos, que una obrilla del rancio Don Diego de San José.

Y ahora, amigo, ya sabe Vd. porque dudé. Todo son opiniones. Pero aunque la mía no le satisfaga ¿no voy con mala compañía. Respecto a los versos de Juan Ruiz (Juan Ruiz, no Don Juan Ruiz como Vd. dice) le recomiendo uno, de la estrofa 986, que parece escrito para usted:

«ca tu entenderás uno e el libro dise al»

JOAQUIN MONTANER

La nostra actuació i l'Auditorium

Discurs llegit per l'Adrià Gual en el banquet amb que fou obsequiat pels seus amics. (24 Gener 1914)

(*Acabament*)

De fet, doncs, els deixebles de la Diputació, a l'ingressar a l'Escola, ingressaràn en un teatre. Creieu que en el tocant a aquest punt, poques escoles ens poden aventatjar si el públic no ens manca.

Però desitjosos de que les coses es facin sempre d'una manera estimulant i generosa, volem abolir el reglamentarisme que obligui als deixebles a presentar-se en públic amb resclius de cosa explotada, i pensem assolir de la Diputació i del Conservatori, al que com sabeu estem obligats, perque sigui retribuit el deixeble quan surti en públic dant-li en efectiu una part de ço que se li designi i destinant el reste per a premis en metàlic a fi de curs entre els que més merescuts els tinguin.

Però no pretenem que'l Conservatori, que la Diputació, paguin aquests honoraris, sinó que desitgem que surtin del petit moviment financier que les representacions aportin.

Quatre anys d'estudis en aquestes condicions, sens dubte poden donar resultats magnífics i permetre que'l nostre Teatre tingui constantment una companyía renovable que una vegada desenrotllada pugui espargir-se a servei de totes les iniciatives del nostre art teatral.

Si això és fer Teatre Català, creieu seriosament que nosaltres en fem, però cal apartar-se del magí l'idea de que pretenguem ésser nosaltres els únics treballadors en aquest sentit, car les obres de índole nacional no les fà un home ni uns homes, sinó que, com els cants populars, són de tot el poble que'ls canta. Per aquest mateix motiu, senyors, si el nostre intent fracassa o s'enlaira, no ens enlairarem ni fracassarem nosaltres, sinó l'obra i l'opinió que la volti.

En línies generals us he traçat el plan que referent a l'Escola tenim. I us tinc de dir ara, també lleugerament, com hem organitzat el treball que'ns disposem executar en el nostre teatre.

No pretenem fer funció a diari; aleshores sí que podría ésser criticable l'emplaçament d'aquell casal. El nombre de manifestacions que donarem obeirà principalment a les necessitats del públic. Farem tantes representacions com convinguin i deixarem de fer totes aquelles que no valgui la pena d'intentar. Fins que arribem, doncs, a una orientació referent a això, i en tant que tractem de fer una selecció d'elements interpretadors, no comptem amb una companyía dramàtica fixa, si fem excepció de l'actor Enric Gimènez, qui s'ha posat plè d'entusiasme i de patriotisme al nostre costat, el que fem constar plens d'admiració i de reconeixença. Segons les obres, escullirem els elements, fins i tant que trobem als que veritablement es compenetrin dels nostres ideals. Cal fer constar, no obstant, que alguns actors i actrius se'ns han apropat oferint-se'ns voluntariosos i renunciant a compromisos que materialment els representaven més garantía que'l nostre, i és amb gran alegría que'ls seus noms deuen citar-se aquí: la senyoreta Mestres, la senyora Vendrell i sa filla, els senyors Munt, Galceràn, Calvo,

Sirvent i Claramunt, entre altres. Preneu nota dels seus noms, perque ells també porten la seva pedra a l'edifici que'ns proposem aixecar.

Així, doncs, cap programa interminable cantarà les glories d'un elenc. Volem obres i poques promeses; voluntats fermes més que ideals de grandeses.

Pels mateixos motius exposats, no ens llençarem a una llista d'obres en programa. La nostra gestió és de tanteig, d'oportunitat, de descobriment, i això pot explicar-vos per què obrem diferent de com solen obrar els que s'imposen la senzilla missió de cumplir amb un abonament o el que pot prometre un cartell corrent, per interessant que sigui. Es «una institució», no un teatre ço que inaugurem nosaltres.

Us he dit més endavant que tots els autors de Catalunya han estat convidats i alguns d'ells visitats especialment. Alguns han respost atentament a la nostra invitació; algúns altres encara no deuen haver pogut fer-ho, però jo no'm vui estar de dirvos que noto en el silenci d'alguns dels companys una certa indecissió en comprometre's, per manca de veure clar el nostre intent. Ho confonen potser en intent de negoci, i, naturalment, el troben desencertat i temen. Es que no han penetrat el fons del mateix. Es un esforç col-lectiu i no altra cosa ço que demanem: un esforç desinteressat, quan menys de moment. Cal recordar, que part de la desorientació actual del nostre Teatre, prové de la excessiva persecució de l'èxit personal, cosa molt justa i molt humana, però que no pot, per sí sola, assolir un ideal nacional. Hem de donar més que això, i, amb un esperit de germanor sens exemple, treballar a la una per a un demà esplèndit.

Jo no dec dir pas quins són els que han respost i quins els que no ho han fet encara. Jo confío en tots, absolutament en tots i per tots em sento disposat a la més perfecta col-laboració, però cal que sintetitzi una vegada per a totes ço que significa el meu oferiment: un desig sens límit, per la prosperitat del nostre Teatre Nacional, i una deferencia espontània de ma part, que tenen tots ben merescuda.

Un punt ha estat per a nosaltres d'intrincada solució: el determini de l'obra inaugural.

Com que començo per una obra meva, la delicadesa amb que dec correspondre a la vostra m'obliga a donar-vos sobre aquest punt tota mena d'explicacions, i ho faig també pel desig que tinc de no passar per abusador d'allò de que disposo casualment.

No proscribim les traduccions del nostre programa quan elles són exemple de un art edificador sense reserves, però començar amb una obra estrangera ens hauría semblat un desacert. Cal pensar que som a casa, i que per casa ho fem tot.

La primera idea que tinguérem, fou la de reproduir una tragedia del gran mestre Guimerà: «Judith de Welp»; així li fou comunicat i acullit per ell amb aquella bondat que'l caracteritza, però de sobte ens trobàrem en l'inconvenient del repartiment. Hi hà en aquesta obra unes figures que conscientment no podíem oferir, per ara, com l'obra i el mestre es mereixen. Una estrena d'aquest gran poeta, hauría estat un bell inaugurar sens dubte, però de la seva boca, i amb tot el sentiment de que és capaç un artista tant català com ell, escoltàrem que no tenía rès a punt.

S'havía parlat d'«El ferrer de tall» com tribut de respecte a n'En Frederic Soler, però decidida una serie històrica, s'acordà posar-lo en el lloc que li correspongués en aquell programa.

A l'Ignasi Iglesias, l'amic de l'ànima, el qui ha dat troços de la seva joventut sencera per al nostre Teatre gloriós, tocava de dret ensenyorir-se del nostre escenari. «Els Emigrants» no ens corresponíen, perquè és obra cridada a un jutjament popular unànim, i l'obra nova que ens té destinada no està encara en estat de representar-se.

En Rusiñol ens feia contestar per l'amic Bonavía alguna cosa que'ns venía a dir que rès tenía per a nosaltres.

El senyor Pin i Soler va indicar-nos que tal vegada podría donar-nos una obra.

En Juli Vallmitjana, si és dels nostres, no té del tot decidida quina obra ens dóna.

L'amic Carrión, sí sab lo que ens reserva i acceptat ho tenim, «La Miraculosa», ha renunciat generós als honors d'ésser el primer.

L'Artís no té rès a punt, encara que'ns consta que hi trevalla.

En Folch i Torres ens digué que tampoc té rès preparat, com els amics Morató i Crehuet.

Dels que no anomeno, tinc dels uns la resposta atent i dels altres el silenci més complet en cartera.

Calía començar. Aleshores jo, que soc el «reserva» de la casa, justament perque soc a casa, vaig recordar-me que també escric per al teatre, i m'ofería sencer al sacrifici de l'inauguració, amb una obra de títul sugestíu: «La comedia extraordinaria de l'home que va perdre'l temps». Vulga Déu que aquest títul no se'ns pugui aplicar, o que si així es fà, sigui amb aquell «no», com feia present que devía afegir-s'hi un estimat diari català, amb una intenció bondadosa que jo agraeixo extraordinariament.

Explicat això, em resta significar-vos el que tenim disposat per a estudiar.

Una obra de l'Ignasi Iglesias, sense títul. — «La Miraculosa», d'En Carrión. — Una obra d'En Vallmitjana. — Una oferta del senyor Pin i Soler. — Una altra de l'Avelí Artís. — «Un recó de muntanya», de l'Eduard Marquina, traduit per son germà Rafel. — Una obra d'aquest darrer. — «La Mireia», d'En Mistral, adaptada per l'A. Carrión. — La trilogía de Beaumarchais: «El barber de Sevilla», «Les noces de Fígaro» i «La mare culpable». — La trilogía de Maeterlink: «La intrusa», «Els cecs» i «Interior». — «Els mestres cantaires de Nuremberg», en comedia, sots els auspicis del culte wagnerista i estimat amic Joaquim Pena, que serà una demostració de com el gran mestre era, a l'ensems, un gran dramaturg. — «L'Ifigenia» de Goethe, traduida pel plorat Maragall, amb interpretacions musicals improvitzades al piano pel nostre Enric Granados. — Una traducció del senyor Oller. — «La bona esperança», de Heyerman, traduída per En Jordà i l'Agulló. — Una obra anglesa traduida per En Josep Carner. — «Treballs d'amor perdut», de Shakespeare, traducció d'En Montolíu. — «Ketti», de l'holandés Paul Spaat, traducció d'En Pujolà i Vallés.

Tenim, ademés, intenció d'internacionalitzar el nostre Teatre, posant-lo a frec de manifestacions estrangeres, i sobretot la de presentar fruits de la nostra cullita, i millor que'ls de la gent jove hi siguin en abundor i exhuberancia.

Però ens cal calíu, ambient. Es fà ço que no's pot fer, senyors: lo que s'aguantarà per mica que l'opinió no'ns abandoni; és un esforç terrible i temerari el que anem a portar a terme. Cal que no se'ns deixi al mig del camí. De això us en convencereu al veure el niu que hem arreglat modestament i, cal dir-ho, amparats de totes les facilitats per part dels industrials que hi han près part, que també ells han donat mostres d'un gran amor a la causa.

AGUA MINERO : MEDICINAL NATURAL : PURGANTE RUBINAT-LLORACH

Recomendada por las Academias de Medicina de Paris y Barcelona, etc., etc. Diplomas y medallas de Oro

PURGANTE SIN RIVAL EN EL MUNDO

Combate eficazmente la constipación pertinaz del vientre, infartos crónicos del hígado y bazo, obstrucciones viscerales, desórdenes funcionales del estómago é intestinos, calenturas, depósitos biliosos, calenturas tifoideas, congestiones cerebrales, afecciones herpéticas, fiebre amarilla, escrófulas, obesidad (gordura); NO EXIGE REGIMEN NINGUNO.— Como garantía de legitimidad, exigir siempre en cada frasco la firma y rúbrica del Dr. Llorach, con el esudo encarnado y etiqueta amarilla. Desconfiar de imitaciones y substituciones.

VÉNDESE EN FARMACIAS, DROGUERÍAS Y DEPÓSITOS DE AGUAS MINERALES

Administración: Calle Cortes, 648 - BARCELONA

Nadie debe estar en su casa sin una botella de agua RUBINAT-LLORACH

Cal ambient, permeteu-me que ho repeteixi; és l'únic que us demano, senyors: ambient.

I els amics de la Premsa m'han de permetre una amical observació que de sobretaula bé pot fer-se, i que la prenguin amb tot l'amor i respecte amb que 'ls en faig endreça. Jo us demano que sigueu severs, inflexibles en tots aquells que vulguin fer coses, però no deixeu mai d'ésser amorosos amb els que tenim la bona fé de posar el cap a mercè dels furors públics. Critiqueu, censureu, però doleu-vos sempre dels desacerts quan hi siguin. Cap lliçó tinc de donar-vos jo a vosaltres a qui tant dec; és una amical advertencia que me l'heu d'acceptar tenint en compte que la faig en favor de l'obra de tots. Vosaltres teniu un gran paper en la nostra obra. Ajudeu-nos.

A l'opinió demanem el seu favor o la seva atenció tant sols. Als artistes la aspiració d'elevar-se idealment de dia en dia. El nostre teatre ha patit del mal, entre altres mals, d'isolar-se de certes classes socials que són precises a tot desenrotllo cultural. Fem art popular sempre que volguem, però aristocratitzem el nostre esperit i fem-nos nostres les classes poderoses, que si les col-loquem a frec del poble davant l'obra d'art, farem obra social d'un resultat admirable.

Crec que ja us ho he dit tot, senyors. En l'imprecisió del nostre programa s'enclou l'encant de les nostres intencions.

Una vegada més mercès infinites per la vostra deferencia, que mai sabré agrair prou amb paraules, i que demano al cel em dongui forces per a agrair-la amb obres com al començament us he dit. Si així no ho consegueixo, si així no ho conseguim, no haurà estat per falta de bona intenció. Uns altres ho faràn millor el dia de demà.

Siga com siga, senyors, mercès, mercès infinites. Moltes mercès.

De la Premsa

La Sagrada Familia

En una de las barriadas obreras de Barcelona, que de poco tiempo a esta parte se formara, casi unido a los caseríos de la clase menestral y en comunicación con aristocráticas vias de suntuosas moradas, se encuentra el templo de la Sagrada Familia; un templo edificado poco ha en despoblado; un templo inmenso cuya cripta ya constituye una iglesia, cuyos picachos que han de servir de contrafuertes, rayan monumentales alturas; mole de piedra que destaca de entre la ciudad y constituye para los barceloneses legítimo motivo de orgullo por ser la grande obra dechado de ingenio constructivo y de insuperable expresión litúrgica, a cuyo servicio, tras la concepción del arquitecto, va el cincel del artista. Plan vastísimo de una inteligencia privilegiada, fruto de la vida científica de un hombre, vinculada en una pléyade de artífices formados para la misma, ha ido alzándose esa mole gigantesca con sólo las limosnas de los fieles, ha ido adquiriendo forma y comienza a vislumbrarse lo que es y lo que ha de ser nuestro templo expiatorio de la Sagrada Familia.

Pero la obra que tenemos por cosa nuestra y que enseñamos como una maravilla del arte y un monumento de nuestra fe a cuantos forasteros nos visitan, porque sabemos que como a tal la reconocen y admiran, sube muy lentamente; los treinta obreros que continuamente trabajan en ella apenas se ven, porque se necesitarían muchos más, y aún esos pocos, trabajan, contando la construcción, con un déficit de más de 25.000 pesetas La obra debía hacerse en la medida de las limosnas y por lo tanto, habiendo déficit, no había más remedio que suspenderla, y así desgraciadamente hubiera sucedido si a ello no se hubiese opuesto un sentimiento tan noble como digno de ser atendido. El señor Gaudí, arquitecto y director, dijo, y hubo de asentir la junta de administración: «Si se despide a estos obreros, a más del perjuicio que sufrirá la obra, debiéndose luego trabajar y gastar para reparar lo que ya estaba hecho, hay el inconveniente de no poder, al reanudarla, encontrar operarios hábiles, pues perdidos nuestros inteligentísimos obreros, los que les substituyeran no estarían acostumbrados a trabajar a sesenta y ochenta metros de altura; y si conservando nuestros obreros, no podemos gastar para adquirir materiales, el día que estos mismos obreros hayan de volver a trabajar en las alturas donde dejaron la obra, sería también posible que ocurriera alguna desgracia.» Téngase en cuenta que los diez y siete campanarios laterales, de los cuales hay dos casi terminados, tendrán 100 metros de altura, o sea el doble de los pináculos de los contrafuertes construídos, y que la torre central, donde habrá el faro de la cruz que extenderá sus brazos sobre la ciudad condal, tendrá 150.

Y la gente y los barceloneses se limitan a visitar la grande obra monumental sólo cuando les llega un forastero, observan algo nuevo a lo que antes habían visto, y al despedirse de la edificación, que por el orgullo que sienten al mostrarla cualquiera creería que la sostienen con sus recursos, no se les ocurre otra cosa que exclamar: «Es una obra inmensa. No creo que ni los hijos de nuestros nietos lleguen a verla acabada!...» Y claro está, con la limosna de semejantes palabras no se contribuye a alzar las paredes del templo.

¿No se han fijado mis lectores en la cantidad entregada por nuestros conciudadanos barceloneses a la Lotería nacional y aun solamente en la llamada de Navidad el próximo pasado año?—13.096.800 pesetas. ¿Y tienen curiosidad por saber cuánto ha costado la construcción del templo de la Sagrada Familia desde que se colocó la primera piedra en 1882?—3.300.000 pesetas solamente. Calcúlese ahora lo que ha invertido Barcelona en la lotería mensualmente, año tras año desde hace treinta y uno. ¿Qué caudal inmenso ha desaparecido de nuestros hogares para buscar al azar una felicidad ilusoria, y que, aun siendo tal, casi nadie alcanza?

La obra de la Sagrada Familia es gigantesca, es una obra colosal, es una obra costosísima..., y, sin embargo, en un cuarto de siglo lo mucho que hay construído no ha costado lo que la ciudad de Barcelona ha derrochado en un mes.

EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES
LA EGIPCIA
SOCIETAT ANÒNIMA
La més important d'Espanya-20 sucursals amb telèfon-Central: Pelayo, 44, telèf. 1,113 ♦ Economía. Veritat en els preus
Important: La Egipcia es la única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte que no sia previament desinfectat.— NOTA: Acurat i ràpid servei tant a la Capital com a fòra.

Y es que nuestro pueblo, en vez de dirigirse por la fé a la verdad, se dirige por la superstición al becerro de oro; cree que su felicidad está en un montón de monedas que oculta un capital mayor y saneado de que se ha desprendido; es que el pueblo viril que por su laboriosidad e inteligencia podía ser digno del templo de la Sagrada Familia, va perdiendo orientación y fuerza.

¿Qué es el el dinero para una familia que le idolatre, si su felicidad está más alta? El dinero de por sí no puede construir base segura de felicidad; la pérdida es tan fácil como lo fué la adquisición; la muerte lo arrebata fatalmente; las desgracias que constantemente propenden sobre nuestra existencia pueden absorberlo en pocos días, haciéndonos después más desgraciados todavía.

La felicidad está más arriba, la felicidad está en el cielo, y sólo Dios, árbitro de nuestra existencia, puede protegerla en nuestro paso por la tierra y salvarnos; y la casa de Dios en la tierra es el templo, y el templo de la Sagrada Familia lo es de expiación, de reparación, de enmienda, de las ofensas inferidas a Su Divina Majestad.

¡Y a proporción de nuestras culpas, cuán grande debe ser el monumento erigido como holocausto, y cuán dadivosos debiéramos ser todos los barceloneses! Y no es cosa de retardar y dejar a nuestros descendientes el cumplimiento de una obra propia: la mole de piedra labrada que sube hacia lo alto acusaría a nuestra memoria delante de nuestros hijos.

La ciudad de Barcelona, la ciudad de tan bellos recuerdos y de tan gloriosas enseñanzas, en su descomposición social, en su pretendida abdicación religiosa y en su creciente ruina moral tiene para orientarse y reaccionar el providencial templo de la Sagrada Familia, en donde debiera cifrarse la devoción de todos los hogares cristianos; el templo de la Sagrada Familia que junta el arte con la liturgia, y por el culto, el cielo con la tierra; el templo que refleja la vida de Jesús en el interior y en su exterior, dejando ver desde la calle lecciones sublimes del Evangelio; templo cuya cimentación emprendiera un modesto ciudadano y cuyas primeras limosnas surgieron de las clases populares; templo que sin moverse de su emplazamiento ha acercado hasta sus muros la vida de la ciudad atrayendo los hogares de todas las clases sociales.

Yo bien quisiera que las obras continuasen, que se extinguiera el déficit que las amenaza de muerte, que cuanto antes pudiera multiplicarse el número de obreros que trabajan y para no disminuir jamás; que comenzaran a montarse los talleres anexos al sagrado recinto, donde han de elaborarse los materiales de carpintería, cerrajería y vidriería necesarios para la obra; que la vida del artista constructor no se extinguiera hasta haber hecho entrega de su obra terminada; yo bien quisiera que reaccionara el pueblo de Barcelona y que fijara la vista en el templo a medio hacer y que sintiera la fuerza de la caridad tan intensa como el amor, y que en el amor de Dios aprendiera el amor al prójimo, fundamento social de que ha de ser escuela y concreción el templo de referencia, y acordándose de que el templo de la Sagrada Familia es un templo expiatorio, devuelva por sí y por los suyos el amor que se debe a Dios; que repare y enmiende la perversión suicida y su egoismo miserable; yo bien quisiera que Barcelona fuera grande tanto por su pragreso material como por una idealidad grandiosa, como deseaba Maragall en estas mismas páginas del *Diario*, hace ocho años pidiendo «una gracia de caridad por amor de Dios para el templo de la Sagrada Familia»; y en consecuencia, que este templo fuera conocido y estimado por todas las familias de Barcelona. Ojalá se implantara la costumbre al fundarse una familia cristiana, de dejar cimentado el recuerdo de la boda con piedras constructivas y los padres labraran con nuevas piedras y nuevos materiales el porvenir de sus hijos, siendo el día de hoy, fiesta de la Sagrada Familia, celebrado en todos los hogares con dádivas para el templo dedicado en su honor; entonces sería cuando las familias y todo el pueblo interesarían su presente, su porvenir sus negocios, sus aspiraciones a la Familia tutelar por excelencia Y cundiría el entusiasmo no por la lotería en que el gobierno se beneficia en más del cincuenta por ciento, sino por la caridad mediante la que el Señor nos devuelve el ciento por uno, ya en la vida presente. Entonces lloverían copiosas limosnas sobre la obra de la Sagrada Familia, templo grande de la ciudad grande, y la masa aun latente, pero casi abandonada, cobraría nueva actividad y las columnas cual tallos gigantescos de ubérrimas palmeras, extenderían y cobijarían bien pronto la imagen de la Familia de Nazareth. Entonces si esto pudiera hacerse, si esto se hace, cuando vayamos a visitar la obra de la Sagrada Familia, movidos de otro espíritu, no clamaríamos como hoy en el desierto, repitiendo la quejumbrosa cantinela de: «No creo que ni los hijos de nuestros nietos lleguen a verla acabada», porque en pocos años ya la habríamos realizado nosotros.

J. MARTÍ MATLLEU.

(Del *Diario de Barcelona*).

Ideas y Acción

¿Qué han de leer los niños?

Todos los que estáis más o menos familiarizados con la literatura clásica castellana me daréis la razón al comunicaros ahora una pequeña observación que yo he hecho: en la literatura clásica española no hay niños. Ya se había observado por otros que en esa literatura, particularmente en su teatro clásico, no había madres. Las dos observaciones, como se ve, están estrecha e indisolublemente enlazadas. Pero más trascendencia vemos todavía en esta nota característica de la literatura clásica castellana que hoy registramos. En ella no hay niños. Hay sí, pícaros, lazarillos, golfillos, rapaces taimados y ladinos, graciosos y vivarachos como angelitos de Murillo; pero no hay «niños». Y la razón fundamental de ello es algo muy hondo y trascendental, es algo universal y eterno, porque tiene su fandamento en la raza. Yo creo que, más o menos, en todas las razas latinas debe pasar lo mismo; pero si nos fijamos en la raza hispana, nos llama particularmente la atención el hecho de no haber «niños» en ella. El niño español no es *niño* sino mientras va envuelto en los pañales de sus primeros años. Así que posee desarrollada la facultad del habla es un «hombre pequeño», un «hombrecillo», al que, en virtud de esta ínfima cantidad de *hombre* que posee, no se da ningún valor y se le aparta despectivamente a un lado o bien se le escucha de paso para reir con sus ocurrencias o impertinencias de personita.

Todos los que hemos vivido algún tiempo en los países del Norte sabemos la diferencia que va entre una raza de niños y otra de hombrecillos como la nuestra. El culto al niño es en Inglaterra y Alemania un culto nacional. Este culto tiene un parangón: el culto a los animales. Ambos son restos vivos de un arraigado atavismo religioso de la raza germánica que se pierde en las más remotas nieblas de la historia. Ambos son parte viva de este culto ferviente a la Naturaleza que distingue a los germanos y que les hace mirar con profundo respeto toda manifestación de las fuerzas ocultas primitivas e inconscientes de la vida, como si les guiara el instinto de no abandonar nunca el fondo inagotable de la naturaleza donde ir a renovar y regenerar las fuerzas gastadas y agotadas en la lucha por la civilización y la cultura.

¿Qué extraño, pues, que en España no tengamos ni concibamos una literatura de niños y para niños si nos falta el culto nacional que la crea? El que os escribe os podrá decir cuántos apuros ha pasado para encontrar en medio de la enorme masa de la producción literaria castellana de los mejores tiempos alguna cosa aprovechable para darla a leer a sus niños. En cambio, ¡qué riqueza en este aspecto ofrecen las literaturas inglesa, alemana y escandinava! No hablo ahora precisamente de lecturas para niños en sentido pedagógico-profesional, de bibliotecas infantiles. No; es dentro de la gran literatura de aquellos países donde se encuentra material abundante y selecto para ofrecerlo como alimento espiritual al alma del niño. Desde el Robinsón hasta Andersen, desde Grimm hasta el libro de la Jungle, ¡qué mundo de maravillas se despliega tan accesible, tan asimilable a la mente del niño! Y no un mundo de falsa idealidad, sino todo un catecismo de amor ardiente al hombre y a la Naturaleza, un catecismo de estímulos poderosos que hacen no sólo abrir los ojos maravillados ante un mundo de ensueños y fantasmagorías, sino que los excitan a penetrar en su belleza y en sus enigmas y hacen un llamamiento obstinado y latente a todas las fuerzas del espíritu infantil que más adelante engendran y forman a los artistas y a los sabios. Convenceos, amigos: esos cochecitos para bebés, esos rinconcitos sagrados que en cada parque inglés o alemán se reservan para los niños, esos montones de arena que hace poner en ellos el Municipio para entretenimiento y solaz de niños pobres y ricos, ese candor, para nosotros, maliciosos latinos, algo desabrido, de los niños alemanes e ingleses, esa abundancia de libros tan bellamente ilustrados para niños, estampados en aquellos países, que empiezan a invadir nuestro país; ese mundo completamente aparte en que se hace vivir a los niños para que se mantengan niños hasta el tiempo debido y en que todo es especial para ellos, desde los zapatos hasta el libro de amena lectura que tienen en las manos; en fin, esas escuelas modelo en que se instruyen y esa gran pedagogía que en interés suyo y en bien de la Humanidad ha creado alrededor de ellos nuestra época, todo, todo, desde lo más pequeño hasta lo más alto, son manifestaciones de un concepto del *niño* diametralmente opuesto al que tenemos nosotros, los españoles.

¿Qué han de leer nuestros niños? Triste es confesarlo; nada o bien poca cosa de la literatura nacional, esa literatura que tiene como uno de sus timbres de gloria la literatura picaresca. Mientras no corrijamos ni rectifiquemos nuestro concepto del niño como hombrecillo, poco tendremos que cosechar en nuestra literatura para hacerlo servir de sano alimento a las almas infantiles. Las grandes obras maestras de la literatura es-

pañola son dificilmente *arreglables* para los niños, empezando por el *Quijote*. Los niños que leen las aventuras de don Quijote corren el peligro de tomar en serio la caricatura; se les escapará el alto sentido de ironía y piedad de aquella figura y aprenderán a ver todo idealismo como locura o insensatez. Y en cuanto a hacer libros de amena literatura especiales para niños, ¿qué escritor español es capaz de sobreponerse a la triste realidad que le ofrece hombrecillos con chispa, donaire y malicia precoz, pero no niños? Cóntribuyamos todos a formar niños, porque si España no tiene hombres es debido quizás en parte a que no tiene niños.

DAIMON.

(De *El Diluvio*)

El missatge dels presidents

A la una de la tarde del 4 d'aquest mes, després de celebrat el Concell de ministres, el quefe del Govern, acompanyat del ministre de la Governació, rebé en el despatx de l'últim els presidents de les diputacions provincials de Tarragona, Lleida i Girona.

El senyor Prat de la Riba no assistí a l'acte per trobar-se indisposat.

Els senyors Riera, España i Mestres, foren presentats als senyors Dato i Sànchez Guerra per l'alcalde de Barcelona, senyor Sagnier.

Els representants de Catalunya entregaren al senyor Dato el següent missatge:

«Excm. Sr.:

En uno de los momentos culminantes de la discusión del proyecto de ley de Mancomunidades provinciales en el Senado de las últimas Cortes, pretendióse presentar la aspiración a integrar en nuestra vida pública esta Institución, como deseo localizado en un pequeño núcleo de elementos políticos de la metrópoli catalana.

Ciertamente, quitaban a esta afirmación toda apariencia de fundamento, hechos tan sabidos como el voto unánime de la segunda Asamblea de Diputaciones españolas reunidas en Sevilla; como el voto unánime de las cuatro diputaciones de Cataluña en 1911 acordando formular las Bases de su Mancomunidad; como la solidarización con estas Bases de la casi totalidad de los representantes en Cortes por Cataluña, así como de gran número de municipios catalanes, exteriorizada, a parte de otros momentos, en el de presentarlas al Gobierno en la persona del presidente del Consejo señor Canalejas, los comisionados de nuestras Diputaciones.

Mas la insistencia con que se acogía dicha acusación, apesar de tan elocuentes manifestaciones de la opinión pública, nos sugerió la necesidad de exteriorizar de un modo solemne y definitivo el unánime sentir de Cataluña en pró de la Mancomunidad, reuniendo la expresión auténtica de la voluntad de sus Corporaciones municipales por medio de certificaciones de sus acuerdos y haciendo patente la unanimidad de las Diputaciones juntándose estas en Asamblea en presencia de los senadores y diputados a Cortes por Cataluña.

Indeleble será para todos los que a ella asistimos el recuerdo de esa grandiosaAsamblea celebrada en el Palacio de la Generalidad en 24 de octubre último, y cuya unanimidad fué subrayada por la imponente manifestación de ciudadanos de todas las clases sociales que con el Ayuntamiento de Barcelona a la cabeza desfilaron por la plaza de San Jaime.

Pues bien, Exmo. Sr., tenemos la convicción profunda de que el plebiscito de Ayuntamientos, cuyo resultado tenemos el honor de presentar al Gobierno de su presidencia, iguala en significación y grandiosidad, la significación y grandiosidad de dicha Asamblea.

De los 1.073 municipios existentes en Cataluña han tomado parte en el plebiscito municipal 1.017, habiéndose abstenido de manifestar criterio solamente 54 Ayuntamientos, resíduo de abstención insignificante muy inferior al que normalmente se produce en toda suerte de votaciones populares libres.

Y de todas estas Corporaciones municipales, solamente dos se han manifestado en contra de la Mancomunidad, y aún una de ellas, la de Torroella de Montgrí, no vota contra la Mancomunidad en sí misma sino contra su desglose de la reforma integral de la Administración local. Todos los demás municipios en número de 1.017, por unanimidad reclaman la Mancomunidad.

Examinado este plebiscito por provincias, da los resultados siguientes:

BARCELONA: Consta de 316 municipios. Adhesiones, 306; acuerdos en contra, ninguno. Abstenciones, 10.

GERONA: Consta de 247 municipios. Adhesiones, 235; acuerdos en contra, 1. Abstenciones, 11.

LERIDA: Consta de 325 municipios. Adhesiones, 309; acuerdos en contra, ninguno. Abstenciones, 16.

TARRAGONA: Consta de 185 municipios. Adhesiones, 167; acuerdos en contra, ninguno. Abstenciones, 18.

Es asímismo muy significativa, y por ello entendemos de nuestro deber dejarla aquí consignada, la cifra de población por estos ayuntamientos representada. Los 1.017 municipios que expresan su voluntad en favor de la Mancomunidad representan 1.926.480 habitantes, o sea el 95, 70 por ciento de la población total de Cataluña, representando únicamente los municipios abstenidos y contrarios 38.805 habitantes de la provincia de Barcelona, 9.797 de la de Gerona, 14.805 de la de Lérida y 23.113 de la de Tarragona, esto es, el 4,30 por ciento de la población de las cuatro provincias catalanas.

Orgullosos estamos de poder presentar al Gobierno estos resultados, pues difícilmente, en torno de una reforma legislativa concreta, nunca y en ningún país, se habrá llegado a un grado de unanimidad comparable al estado de unanimidad creado en Cataluña en torno de la Mancomunidad que las Diputaciones que tenemos el honor de presidir han patrocinado y que el actual Gobierno en su R. D. de 18 de diciembre último ha recogido y consagrado.

Acogiéndose a este decreto y respondiendo al impulso de esa corriente formidable de la opinión pública catalana, han pactado ya su mancomunidad las Diputaciones que representamos, han formulado y votado en junta general su Estatuto fundamental y lo han ratificado luego reunidas separadamente, faltando ya tan solo la superior aprobación del Gobierno.

Pero la aspiración de las Diputaciones, así como de los municipios de Cataluña va más allá de las mancomunidades para fines de la vigente ley provincial: se desea unánimamente ensanchar los límites de la vida provincial por medio de las delegaciones que en el proyecto de Administración local de 1907, así como en el proyecto de ley de Mancomunidades de 1912, votados ya por el Congreso de Diputados, se autorizaba al Gobierno para otorgar a las Mancomunidades.

Tal es el sentido del plebiscito de ayuntamientos, cuyo resultado tenemos el honor de presentar.

Dios guarde a V. E. muchos años.

Madrid, 3 de febrero de 1914.

El presidente de la Diputación provincial de Barcelona, E. Prat de la Riba; el presidente de la Diputación de Gerona, A. Riera y Pau; el presidente de la Diputación de Lérida, J. España; el presidente de la Diputación de Tarragona, J. Mestres.»

Els presidents de les Diputacions entregaren després al senyor Dato la ratificació de les respectives corporacions en pró de l'Estatut de la Mancomunitat.

El senyor Dato manifestà als presidents que el Govern venía ja estudiant l'Estatut per a cumplir a la major brevetat el tràmit consegüent de sa autorització.

Els presidents manifestaren que haurien tingut una satisfacció molt gran en expressar al Rei son agraiment per haver firmat el Decret sobre la Mancomunitat.

A continuació el president de la Diputació de Lleida senyor España, demanà als senyor Dato i Sànchez Guerra que el Govern activés i eliminés el cumpliment d'alguns tràmits que s'han suscitat amb apariencia de dilacions per a continuar les obres del Noguera-Pallaresa, desig general de tota Catalunya, per ser una obra necessaria i convenient per a totes les provincies catalanes.

La petició del senyor España ha tingut l'adhesió dels seus companys de representació.

L'entrevista fou molt afectuosa.

Goma, Ortopedia, Higiene

Cotons, glaces i benes

Braguers i faixes ventrals a mida

TUSELL GERMANS - Barcelona

Fàbriques:

Goma i celuloide.—Font honrada, 3

Apósits antissèptics.—Vila Vilà, 89

Botigues i magatzems:

Ronda de Sant Pere, 12.—Fontanella, 20

Enviem catàlegs a Farmacies i Droguerïes

AIGUES MINERALS NATURALS

de la

SOCIETAT ANÓNIMA

VICHY CATALÁN

Aigues hipertermals, de temperatura 60°, alcalines, bicarbonatat-sòdiques. Sense rival pel **reumatisme,** la **diabetes** les afeccions del **estómac, fetge, melsa.** Aquestes aigues, de reputació universal, no mes es venen embotellades i les botelles duen tots els distintius ab el nom de la **Societat Anònima Vichy Catalán.** Cridèm la atenció dels consumidors, i molt particularment dels malalts, per tal que no es deixin sorpendre admitint com idèntiques a les nostres aigues d'altres **artificials** que s'ofereixen en aquest mercat amb noms de **fonts imaginaries** que no mes son marques de fábrica **i no fonts de origen.**

DE VENTA A TOTAS PARTS

Administració: RAMBLA de les FLORS - 18-ent.°

LA HISPANO SUIÇA

Fàbrica de Automóbils Espanyola

Obradors a Barcelona:
Carretera de Ribas, 279
(SAGRERA)
Telèfon 8.250

Telegrames i Telefonemes
Automòbiles - BARCELONA

Sucursal a França:
Levallois Perret
(PARIS)

Chassis de turisme de 12/15, 15/20, 30/40 y 45 HP. Els mes ràpits i els mes económics de essencia neumátics.

Chassis per ómnibus i camions, 15/20 y 30/40 HP. Pera transport de passatgers, servei de col·legis i d'hotels i ambulancies sanitaries.

Per transports de 1 ½ i de 3 tonelades i servei de correus.

Grupes marins, de 6, 15 i 30 HP.

Per canots de recreu, transports de passatgers, serveis de práctics de ports salvament de náufregs i auxiliars de barco de pesca.

VIUDA DE

JOSEP RIBAS

MOBILIARIS DE LUXE
EN ESTILS CLÁSSICS I MODERNS

INTERIORS COMPLETS

SECCIÓ COMERCIAL
MOBILIARIS
EXTRAORDINARIAMENT BARATOS

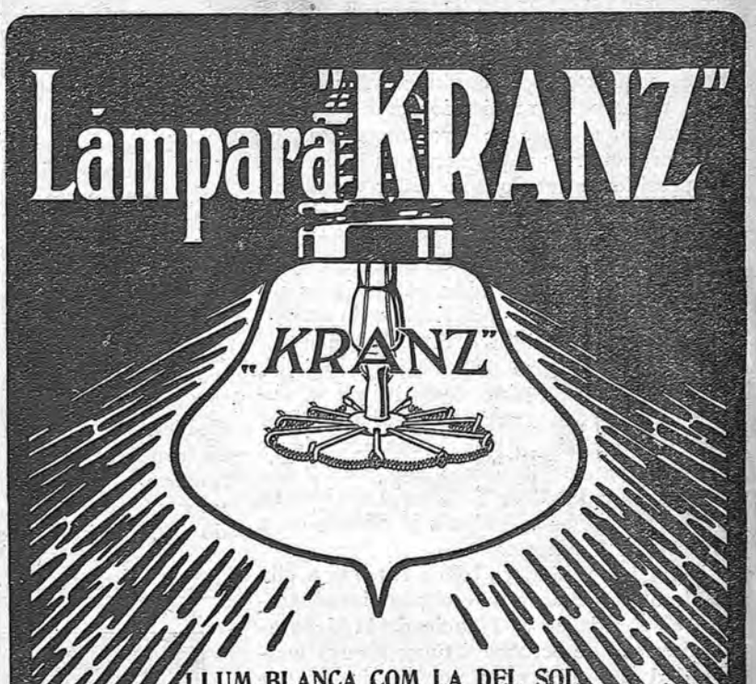
METAL-LISTERÍA i LÁMPARAS

OBJECTES D'ART

PARQUETS PLEGABLES (PATENTATS)

Despatx: Plaça de Catalunya, 7
Magatsèms i Obradors: Consell de Cent, núm. 327

Lámpara "KRANZ"

LLUM BLANCA COM LA DEL SOL
VERITABLEMENT INSENSIBLE A LES SOTRAGADES
LLUM CONCENTRADA SOBRE L'OBJECTE, SENSE QUE SE'N PERDI UN SOL RAIG
FORMA ELEGANT : TAMANY REDUIT

CLAVELL GERMÁNS
Barcelona—Rambla de les Flors, 16 (Dipòsit)
Mataró—Biada, 5 (Fábrica)

COMPAÑÍA "UNIC", S. A.
—Corts Catalanes, 401—
Barcelona.

Establiment Tipogràfic de J. VIVES - Carrer de Muntanè, 22 BARCELONA